

4° Dis. 3467 (29)

17.

Q. D. B. V.

DE

ADVOCATIS

ET

ADVOCATIIS GERMANICIS,

CONSENSU

MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS

P R Æ S I D E

C A R O L O O T T O N E
RECHENBERG, D.

SUPREM. CUR. PROVINCIAL. ASSESSORE,

PANDECT. PROF. ECCLES. NUMBURG.

CATHEDRAL. CANONICO, ET MIN. PRINC.

COLLEGII COLLEGIATO,

I N

A U D I T O R I O J C T O R U M

KAL. FEBR. AN. cId Idcc XXV.

DISSERET

JOANNES GODOFREDUS LANGE,

LIPSIENS.

RECUSA LIPSIÆ 1743.

70

G. A. R. N.

DE

ADVOCATIS

ET

ADVOCATIS GERMANICIS

CONSTITUTION

MAGNETICI ICTORUM ORDINIS

ET

CAROLI OTTONE

RECHENBERG D.

STREPTUM ET PROPHETIA ASSASSIORE

PANACEA PROPHETIA ET MURRO

CATHEDRAL CANONICO ET MURRO

COLLEGIUM VICTORUM

AUDITIONI ICTORUM

RAE FERRE AN MURRO

DISCRET

JOANNES GODOFRIDUS LANGER

ELIABAND

RECHUS LIBRIS

NOBILISSIMO
DN. RESPONDENTI

S. P. D.

P R Æ S E S.

Vod antiquissimum Reipub-
blica Romana institutum
extitit, ut per multas et a-
tes permanserint mutua
Patronorum & clientum
officia, & haud secus, quam cognata necessitu-
dines posteris per manus traderentur, ego
quoque, in Te ac Tuam meamque gentem
intuens, omnium primum & antiquissimum
semper existimavi. Sive enim B. atavi sui
JACOBI THOMASII, avi vero FEL-
LERI in ornando adjuvandoque B. Patre meo
recorder, sive Patris mei amicitiam cum
Magnifico Tuo Parente sancte cultam, sive *Hu-*
jus patrocinium mihi præstitum intuear, vires
quasi eundo indies sumsisse mutuam illam be-
nevolentiam deprehendo. Qui igitur primas
meas fortunas Illustri Tuo Patri me acceptas
A 2 ferre

Dionys. Halicarn. Anti-
quit. Roma-
nar. lib. 2.

ferre nec diffimulo nec diffiteor, magis adhuc
& impense letor, *Tibi* meam gratitudinem
hæreditario jure debitam, hoc ipso Academi-
cæ exercitationis præsidio, primum posse signi-
ficari. Hæc majorum nostrorum vestigia,
Tibi ad præclariora indies grassandi, mihi ve-
ro de spe OPTIMI PARENTIS in *Te* ali-
quando exæquanda congratulandi, & occasio-
nem & subsequendi dignitatem monstrabunt.
Spem illam summus rerum arbiter ratam, id
quod auguror, esse jubeat, & Te ipsum novis
decoribus ornatum OPTIMO PAREN-
TI, PATREM vero & illius in *Te* aliquan-
do imaginem patriæ incolumem fervet. Quod
reliquum *Tecum*, *Ornatissime Vir-Juvenis*,
& cum aliis, qui Academiae favent, *Conser-*
vatoria duo, quæ vocantur, ex membranis
Universitatis communico, quod argumentum
nostrum & declarent, & dignitatem piæ no-
stræ matris indicent: His utere mecum.
Vale. Dab. Prid. Kal. Februar. MDCCXXV.
Lipsiæ.

CONSPECTUS TOTIVS DISSERTATIONIS.

- §. I. *Instituti ratio.*
- II. *Advocati definitio.*
- III. *Advocatia quid?*
- IV. *Nominis ratio.*
- V. *Varia hujus juris compellationes.*
- VI. *Qua proxime ad hoc jus accedant.*
- VII. *Clientum nomen.*
- VIII. *Divisiones Advocatiarum.*
- IX. *Data sunt rebus, personis, juribus:*
alia publica, alia privata,
alia Ecclesiastica, alia secularis.
- X. *Alia ordinaria, quæ Domino Territorii*
competit, & est aliquando specialis;
alia extraordinaria.

XI. *Alia Extraordinaria, vel conventialis, vel legalis: hac vel feudalis, vel in specie mandata.*

XII. *Alia pura, alia conditionata; utraque vel defensionem vel administrationem involvit: alia armata, alia togata: alia unilateralis, alia reciproca: alia mercenaria, alia gratuita.*

XIII. *Alia personalis, alia hereditaria: hac vel temporaria, vel perpetua.*

XIV. *Origo Advocatiarum.*

XV. *Requisita Advocatorum. Potentia; Vicinitas; an indigena? an extraneus in S. R. G. J. adsciscendus?*

XVI. *Clientum Qualitas: Advocatia Caesaris.*

XVII. *Modi constituendarum Advocatiarum: Superioritas territorialis, Infeudatio, Feudi oblatio.*

XVIII. *Aliquando Superior inferiori ejusmodi Advocatiam mandat.*

XIX.

XIX. *Pactō & fœdere fiunt.*

XX. *Subditis vero Advocatum adsciscere non licet.*

XXI. *Modus concipiendæ Formulæ Advocatice.*

XXII. *Etiam Testamentis advocati dati, & omnibus subinde modis acquirendi: successione, translatione.*

XXIII. *Præscriptio Advocatiam probat.*

XXIV. *Probatur per documenta: ex qualitate territorii clausi.*

XXV. *Jura Advocatorum ex fine & officiis noscenda.*

XXVI. *Generalia Advocatorum officia.*

XXVII. *Specialia munera.*

XXVIII. *Officii diversitas ex munere iudicanda, an Ecclesiæ, an civitati sit admotus Advocatus.*

XXIX. *Jura alia generalia, alia specialia.*

XXX. *Jura specialia: vocantur domini: ad Advocatiam aliquando jurisdictio accessit.*

XXXI.

XXXI. *Honorarium solutum.*

XXXII. *Honores decreti.*

XXXIII. *Jus intrada, apertura, conducendi, praesidii.*

XXXIV. *Jus providendi circa bona Ecclesiastica.*

XXXV. *Jus constituendi, corrigendi personas Ecclesiasticas & vitia illarum.*

XXXVI. *Jus substituendi alios.*

XXXVII. *Potentia Advocatorum in abusum degeneravit.*

XXXVIII. *Jura Clientum.*

XXXIX. *Obligatio Clientum.*

XL. *Quomodo desinant & Advocatia & clientela.*

Q. D. B. V.

DISSERTATIONIS JURIS PUBLICI

DE

ADVOCATIS ET ADVOCATIIS
GERMANICIS.

§. I.

Præsidium, quod Imperatores & potentiores Germaniæ ordines, dubiis Clientum Rebus & fidei suæ commissis præbuerunt, demonstraturi, primum illud existimamus, ut in illo trahendo & juribus inde dependentibus exponendis ea fundamenti loco præstruamus, quæ Jure Gentium omni protectioni & Advocatiæ solemnitas esse consueverunt. Nec enim ea, quæ MAGERVS a SCHOENBERG, HEIDERS, LYNCKIVS, HOEPPINGIVS, BESOLDVS, BOECKEL, COCKIERVS, ROESLERVS, PAVLLINI, aliique de Advocatiis singularibus commentationibus con-

B gesserunt

gesserunt, nostra facere animus est, nec ea omnia legendi & cum nostra opera conferendi omnibus vel occasio vel ratio permittit. Operæ itaque non leve pretium nos facturos confidimus, si succincta dispositione omnem Advocatiarum S. R. Imperii Germanici indolem & quæ prolixa commentatione in hoc doctrinæ genere magis congesta, quam digesta sunt, exhibuerimus, & origines pariter ac jura & officia Advocatorum & Clientum ex ipsis patriæ Reipublicæ monumentis demonstraverimus.

§. II.

Habebatur igitur amplissimo quondam hujus verbi significatu ADVOCATVS omnis ille, qui personæ, causæ aut rei imbecilliori in clientelam susceptæ, vel ex Superioris mandato aut permissione, vel ex pacto administrationem aut defensionem contra vim injustam præstabat, quo sensu idem nomen modo summæ potestatis & honoris argumentum erat, modo inferioris dignitatis munera aliquando designabat. Pro rerum enim, quibus defendendis aut administrandis admovebantur, diversitate, diversa quoque adjungebantur nomina, & ab illis generale Advocatorum nomen varias accessiones sentiebat, ut *Land-Boigt*, *Berg-Boigt*, *Stadt-Boigt*, *Kasten-Boigt*, *Burg-Boigt*, *Mint-Boigt*, quorum mira diversitas quæ fuerit, ex sequentibus paulo post apparebit. *vid. ap. KNICHEN. de Jur. territor. c. 4. n. 371. WEHNER. in observ. pract. verb. Boigten. MAGER. de Advoc. arm. c. 2. VULTEJ. L. 1. de Feud. c. 8. n. 17.*

§. III.

ADVOCATIÆ vero nomen, quamvis nullam ejus in omni Corpore Juris inveniamus definitionem observante MAGERO c. 4. n. 5. duplici tamen modo adhibitum deprehendimus,

hendimus, *alio* scilicet, quo territorium, in quo Advocatus jura hoc nomine competentia exercebat, **Grund und Boden**, *vid.* KNICHEN. *de jure territor.* c. 4. n. 405. & 408. *alio* vero, quo jus ipsum & obligationem, **Schutz und Schirm-Gerechtigkeit**, notabat.

§. IV.

Unde vero advocati pariter & advocatiæ nomina orta sint, parum sumus solliciti, singulis legentibus, maxime vero Criticis liberum facientes, num a Græcorum *Conδός* & *Conδεύς*, i. e. adjutore & auxilio cum DRAC. *de Orig.* & *jur. Patric.* l. 2. c. 6. n. 25. num vero cum MELCHIORE GOLDASTO, JOANNE MEVRSIO & aliis antiquorum mediique ævi nominum ingeniosis scrutatoribus a Latinorum *vocando* quasi in auxilium, num vero cum ARVMÆO *vol.* 2. *disc.* 27. *thes.* 2. *lit.* c. a Germanorum antiquissimo & radice **Voigt**, aut a **vōgen**, i. e. **fūgen**, disponere, derivare, malint. Mitto enim eos, qui paulo adhuc liberius ingenio indulgent, & ex Hebraicis derivant, quos *vid.* ap. MAGER. *de advoc. arm.* c. 2. n. 61. & 203. KLOCK. *de Ærar.* l. 2. c. 92. n. 25. SPEIDEL. *in voce Voigt*. Quod reliquum dicitur Advocatia Germanis **Voigten**, ipsis vero Latinis elegantius rem exprimentibus *advocatio* observante MANVT. *in Comm. ad l. 7. famil. 10. ad verba: quam in advocatibus.*

§. V.

Appellationes Advocati & Advocationis diversas, Græcas, Gallicas, Longobardicas, MAGER. c. 2. congeffit, nos Synonymis illis ex Latino & Vernaculo idiomate adscriptis nostro scilicet instituto exprimendo magis idoneis acquiescemus. Fuere scilicet a munere defensionis præcipue vocati Defensores & Tutores, c. 34. X. *de elect.* & *elect. potestat.* & ipsa inde Advocatia jus defensionis c. 23. X. *de*

jure Patron. vel advocatialis defensio dicta. Clientelæ latior significatus priscis rem exprimere videbatur, GELL. Noct. Attic. l. 5. c. 13. l. 1. § 2. C. ut nemo ad suum patroc. suscip. rust. & nostri ævi scriptoribus, OTTONI in F. P. c. XI. § ARV-MÆO discurs. 28. Fus fœdusque clientelare dictum. Nec protectorum magnificum nomen hoc sensu infrequens deprehendas, cum Conciliis, ut eo major illis staret autoritas & securitas, admotos fuisse, qui protegerent, exempla ultimorum Constantiensis v. TRITHEM. Chron. Duc. Bav. p. 117. § Tridentini v. c. 20. Sess. 25. Concil. evincant. Inde protectionis & parentelæ vocabula in A. B. tit. 15. § fiduciarii juris frequens in Bodino de Republ. l. 1. c. 9. fidei vero in l. 12. c. de prox. sacr. scrip. mentio. Conservatoris pariter & conservatorii dignitatem & usum eodem tendere, MAGER. l. 5. c. 2. n. 164. contendit, cujus rei exemplum in Academia quoque Lipsiensi olim legas, cui Bulla Alexandri V. & Leonis X. de an. 1519. Episcopus & Decanus Martisburgensis cum Decano Numburgensi Conservatores dati, ut aut separate aut omnes conjunctim defensionis presidio sint Magistris & Scholaribus, in omnibus causis contra molestias inferentes efficaciter iis adsistant, atque eorum iura super restitutione Castrorum, villarum, terrarum aliorumque locorum jurisdictionum, jurium ac bonorum mobilium & immobilium, reddituum ac proventuum tueantur per Censuram Ecclesiasticam, etiam necessitate imminente per auxilium Brachii secularis foveant, v. formulam in Copiali M. Academiæ Lips. MSS. p. 13. 33. Vicedominos quoque ac inde natum vicedominatum c. 23. X. de jure Patron. Capit. Caroli M. l. 3. c. 38. & pluribus Schraderus in Lexico sub verbo, vicedominus, eadem ratione memorant. Rariores quoque Recommendationis, & commendigii, salvi habitationis, salvæ guardiæ, & Castaldie

dia hoc significatu appellationes ap. MAGER. l. 5. c. 2. HOEPPING. *diff. Basil.* T. 6. HEIDER. von Reichs-Boig-
teyen, du FRESNE *Glossar. voc. Advocatus* SPEIDEL. &
BESOLDVM *voc. Advocati* & Voigt invenies. Germanis
quoque plurima fuere nomina, quibus Advocatos illorum-
que munus indicarent. Vt enim simplicissimam illam Voigt,
Fauth & Voigthey denominationem (quæ subinde plurimas
adjectiones & mutationes sensit, vid. §. 2. supra) taceam,
non infima Advocati gloria in compellatione des Trösters
und Trostes, item, des Schukes und Schirmes conti-
nebatur. vid. GOLDAST. in *Glossar. vocab. Barbar. Ger-
man. lit. T.* Nec inusitata nomina der Bizthumen, Pfle-
ger, Schaffner, Besorger, Schutz-und Schirm-Her-
ren, Voigthey-Herren, Berthendiger, Helffer, Hand-
haber und Vorsprecher, invenias, quæ mira sui & nomi-
num varietate varia quoque Advocatorum genera & officia
insimul comprobant.

§. VI.

Erant quoque præter illa Synonyma multa advocatiorum
adfinia, quorum scilicet indoles protectionem contra in-
jurias alienas & vicinorum insimul postulare videbatur.
Quemadmodum enim omnis Principum *superioritas territo-
riales*, quatenus in defendendis propriis civibus versatur,
quodammodo cum protectionis jure in genere ita dicto
comparatur, in eo vere satis luculenter discrepat, quod hac
tantum res propriæ & subditorum, illa vero regulariter
res & personæ ad nos non spectantes muniantur, ita propius
ad idem protectionis jus accedunt illa, quæ *inequalia* Scri-
ptoribus juris Gentium *fœdera* vocantur, & eum, qui per
virium imbecillitatem se defendere nequit, quoad reliqua
vero sui juris est, fidei & auxilio potentioris committunt.

Interdum quoque *Ganerbinatum*, quo nobiles jam inter se uniti majori tamen vicinorum potentia impares se futuros metuentes, principum vicinorum protectionem quærebant, non immerito cum CONR. RITTERSHVS. *part. feud. c. 17.* & WEHNER. *in Observ. pract. verb. Ganerb.* huc quoque referas. Quid quod HEIDERS in *Discurs von Reichs-Boigtheyen, Burg-Boigt, Burg-Graf und Reichs-Boigt*, & adeo dignitatem *Burggraffiatus* & Advocatiæ sapissimæ connectat, & paria ferme fuisse contendat. Eo certe tempore, quo secularis potestas nondum Episcopis cesserat, ipsis Episcopatibus aliisve sacris Collegiis juris distribuendi, & majorum urbium controversias componendi gratia impositi Burggravii leguntur, ac Ratisbonensi, Wurtzburgensi & aliis quoque civitatibus Burggraffios ut Advocatos olim præfuisse Historici loquuntur, *vid. LEYRIZ. de Burggrav. Noric. p. 7. v. Conradi II. Imperatoris literas de Advocato quodam Rabono Burggravii titulum usurpante ap. PAVLLINI de Advocat. & Oeconom. Monast. p. 28.* Vnde nec incongrue primis temporibus etiam ad Marchiones inferre posses, qui ad instar Burggraffiorum Burgo vel arcis præfectorum, provinciam imperii limitaneam suo præsidio contra impetus hostium firmabant: *Es waren ihnen die Gränzen des Römischen Reichs befohlen gewesen, dabey haben sie stets in Rüstung und in guter Bereitschaft sitzen müssen, und solche Provinzien nicht allein erhalten, und wieder der Nachbarn Anlauff und Einfall beschützen, sondern auch, so viel möglich gewesen, die Gränzen fortrücken und erweitern, vid. ALBIN. Land-Chronick. 4. IX. p. 102.*

§. VII.

Illi vero, qui Advocatis vigore Advocatiæ suberant,
vel

vel ipsorum potius fidei crediti erant, *clientes*, *suscepti*, *tutelaes*, *Voigtheyliche Unterthanen*, aliquando etiam, si per modum foederis inæqualis in protectorum tutelam concesserant, *dediti*, nec non improprie *vasalli* audiebant, quos Germani suo idiomate *Schirms-Berwandte*, *Schutz-Genossen* und *Ungehörige* compellabant.

§. VIII.

Tot tamque varia Latini pariter ac patrii sermonis vocabula Advocati dignitatem significantia, varia quoque ipsorum, & quæ maximam in officiis & juribus dein tradendis confusionein peperere, diversa illorum genera commonstrant. Sic Advocationes *alias* a Subjecto, quod defendendum erat, simpliciter spectato, *alias* a Subjecti illius qualitate & affectionibus, *alias* ratione modi constituendarum, *alias* ratione personæ administrantis, *alias* ratione jurium, quæ advocatiæ innexa, *alias* denique a tempore, ad quod concessæ, nomina singularia tulisse observes.

§. IX.

Ratione igitur Subjecti, circa quod versantur,prehendimus rerum, personarum & jurium quoque, quæ illis inhaerent, patrocinia & advocationes existere. De rebus certe & personis in tutelam recipiendis nemo dubitabit, qui oppidis & provinciis, aliquando etiam tantum personis sine terrarum tractu, exemplo Judæorum, Buccinatorum aut fabrorum cupreriorum Protectorem datum edoctus fuerit; de juribus vero res quidem obscurior, æque tamen vera videbitur. Nec inconcinna inde illa divisio videtur, qua si civitati vel universitati *Advocatia* exhibeatur *publica*, si privatis vel singulis præstetur, *privata* appellata fuit. Triplicis dein hujus defendendi subjecti variaz affectiones & qualitates, ipsam quoque advocatiam inde adficiunt.

ciunt. Quod si enim res illa, persona vel causa spiritualis sit, aut spirituali, ut loqui amant, annexa, *Ecclesiastica* vocatur advocatio; sin minus & rem civilem ac publicam, civitatem aut castrum tantum concernat, *secularis* audit.

§. X.

Ratione personæ administrantis aliam *ordinariam*, aliam *extraordinariam* vocant. Quemadmodum enim rebus propriis regulariter dominus aut imperans proprius providere debet, ne detrimenti quid patiantur, ita ordinariam aliquando advocatiam improprie dicunt, quæ omnibus dominis & rectoribus, civitatum vigore muneris sui *von Amts wegen*. R. I. d. a. 1530. §. 10. competit; *extraordinariam* vero eam, de qua nos loquimur asserunt, quæ rem, personam aut jura, quoad reliqua aliena, fidei protegentes illius, qui proprie loquendo dominus non est, nec jurisdictionis aut gubernationis lege tenebatur, committit. De qua tamen non præter rem Dd. notant, quod vinculum aliquando duplex fortius liget, quam simplex, si scilicet subditis præter defensionem, ad quam S. T. jam obligati, singularem adhuc speciali pacto protectionem ex privilegio & gratia spondeant, ut adeo concurrere dicas *Land- und Voigten Schutz*. Conf. MAGER. l. i. c. 8. n. 425. ubi vero ipsi nec novo & speciali pacto subditis obligari nolunt, id quod maxime in magnis imperiis accidere consuevit, statui aliquando provinciali, quem subditorum numero habent protectionem singularem rei imbecillioris commendant, quæ dein si ad *ordinariam* & *superiorem*, *Ober-Schutz*, referatur, *inferior* vel *subalterna* *Uffter-Schutz*, ipse vero qui administrat, *Unter-Voigt*, *Uffter-Schirm-Herr*, *Nachgesetzter Voigt* nuncupatur, uti *Otto M. ad an. 948. Chronic. Gemmelac*. Lamberto Comiti Levaniensi Advocato Canobii

bii edixit, ut Comes nunquam præter unum Subadvocatum haberet, & quamvis Fridericus I. an. 1155. judiciali sententia Subadvocatos constitui sub poena amissionis juris advocatiæ prohiberet, & Hadrianus IV. an. 1156. decerneret Nos Eugenii Papæ instituta & Conradi & Friderici Imperatorum leges sequimur, qui nullum posthac in Teutonico regno Subadvocatum super aliquas Ecclesias ullatenus decreverunt admitti, WIGVL. HVNDIVS Tom. II. metrop. Salisburg. p. 5. plures tamen Subadvocatos & retentos & de novo adscitos deprehendimus, ut hoc consilio itidem Academiae quondam Lipsiensi Bulla Leonis X. d. an. 1519. Subconservator Præpositus St. Thomæ cum plenaria Conservatoribus competente potestate constitutus legatur in Copiali M. Acad. MSS. p. 33. conf. PAVLLINI de Advoc. & Oeconom. Monast. p. 13. nec præter rem dicas, præfectos aliquando a dominis territorii advocatos dictos exemplo Theodorici March. qui ap. PEIFER. L. 2. Lipsiæ §. 3. statuit, Nullus Advocatorum nostrorum debet eos (Lipsienses) compellere, ut pro aliqua causa respondeant coram ipso.

§. XI.

Ratione modi, quo producitur advocatia extraordinaria, alia *conventionalis*, alia *legalis* audit; illam consensus liberam rerum suarum administrationem habentium & protectoris, quasi fœdere diceret inæquali, parit; hanc vel Leges vel mandata communis Imperantis potentiori subalterno, vel per investituram, quæ inde *feudalis* dicta, vel sine ejusmodi ceremonia deferunt, quæ in genere quoque *mandata* dicier consuevit.

§. XII.

Quum etiam in aliis subinde advocatiis modo advocati,

cati, modo clientis pinguiora jura & adstrictiores quandoque leges fuerint, pro diverso illas habendi modo juriumque exercitio singularia, quæ rem exprimerent, nomina inventa. *Puræ Advocatiæ* vocabantur, quæ vel sine conditione clientes fidei advocati committebant, vel advocatis muneris rationem absolute demandabant; *Conditionatæ* contra, quæ tum obsequio clientum & juribus advocati, tum vero defensionis & muneri advocatitio limites statuebant. In illis res utrinque magis ex arbitrio boni viri & æquitate, in his verbis præscriptis agebatur. Utraque constitui poterat vel defensionis tantum gratia, vel ut res insimul administrarentur. Illam inde *Schutz-und Schirms-Boigtey*, hanc peculiari adhuc nomine *administratoriam* & *Rastens-Boigtey*, appellabant. Prior secularibus & conventionalibus; posterior ecclesiasticis magis & legalibus sollemnis erat, & quoad effectum prope in consuetudinem abiit, nihilque ferme præter nomen in plurimis, clericorum potentia aucta, post se reliquit. Defensionis lege constituta a diverso protegendis modo alia *armata*, alia *togata* audit. Hæc patronis & causarum forensium & Ecclesiæ magis sollemnis, illa principibus viris potissimum propria. *Armata conditionalis* pacto quandoque reciprocum auxilium pago vel homini ad Patronum spectanti exhibendum injungit, ex quo *reciproca* enata, quæ proximæ ad fœdera inæqualia accedit. Denique si protectioni ipsi forsitan avvocato sumtuosæ annum quoddam honorarium consensu clientis destinabatur; *mercenaria*, sin minus *gratuita*, dicebatur. Quemadmodum illæ æqualitati in contractibus onerosis observandæ maxime respondet & secularibus imprimis olim, nostris vero moribus ecclesiasticis quoque frequens est, ita non insolita pristini temporis fuit superstitio, quo non pro terreno commodo, sed

sed pro æterna mercede patrocinium rerum præcipue ecclesiasticarum suscipiebant.

S. XIII. ..

Ubi tandem ex pacto vel lege circa tempus gerendæ advocatiæ aliquid definiebatur, modo *personalis*, modo *hereditaria* evadebat, illa intuitu singularis probitatis & integritatis cognitæ fidei unius committebatur, hæc vel ad hæredes certos, puta filium & nepotes, *temporaria* restringebatur, vel omni familiæ potentia habita ratione *perpetua* ein ewig unwiederrufflicher Erb-Schutz cedebat.

S. XIV.

Ex his itaque, quæ commemorata, advocatiarum generibus variam quis earum indolem facile noverit, ut de causis moventibus, quibus illarum usus invaluit, prolixè dicere supervacaneum prope videatur. Quoniam tamen ordinaria & generali cujuslibet magistratus protectione existente, specialis & ea, quam extraordinariam diximus, nostrique argumenti fecimus, præter rem & incerti usus rerum civilium imperitis haberi posset, paucis origines earum quoque illustrabimus. Ab eo igitur tempore in genere repetendæ sunt, quo malitia vicinorum & turbidorum hominum ingravescente, imbecilliores per fœdera inæqualia salutis suæ consulere gestiebant. Nec adeo cum Græcis, quorum instituta hic vulgo crepant, sed cum ipsa sollicitudine hominum, qua quisque rebus suis conservandis intentus media reprimendæ malitiæ aliorum requirebat, cœpere. A Græcis tamen Scriptoribus distincte primum commemorantur & ab his in Romanam quoque Rempublicam, quæ vicinas urbes plurimas modo in deditionem, modo in clientelam recepit, transiere. Nec huic tantum Reipublicæ, verum etiam aliis solemnes fuere; iisdem nempe, quæ Græcam &

Romanam rem, rationibus alias quoque res publicas urgentibus. Quum enim tenuia olim plurimorum regnorum essent initia, quibus quidem priorum civium injuriam, minime vero vicinorum, si novas res molirentur, potentiam & vexas avertere possent, illud ab alieno auxilio, quod propriis viribus obtineri non poterat, sperandum erat. Studio ergo non tam admittendæ, quod tamen sæpissime præter opinionem contigit, quam retinendæ libertatis alios æque potentes ambire consultum existimabant, & metu vicinæ potentiæ conjunctæ cum habendi plura libidine, spe vero securius degen- di in advocatorum quasi manus & præsidium se conjiciebant. Convenit quoque si generali Advocatiarum origini Germanicarum natales in specie jungere velis, huic status ille, quem Cyclopicum & diffidationum patriarum rerum Scriptores interregni tempore memorant, quo mutuis diffidationibus vigentibus jus omne in armis ponebatur & minorum libertati majorum ordinum cupido extendendæ latius potentiæ inhia- bat. Hinc ditiones sæpius, quæ perfecto per omnia jure tenebantur, ab imbecillioribus hoc consilio potentioribus in feudum sponte oblata, ut horum auxilio vasalli dein defende- rentur, quo facto Advocatæ insimul introducebantur. Pu- tabant etiam sacrum Episcoporum & hominum ecclesiastico- rum ordinem a defensione armis externis molienda ab- horrere, cum Episcopus miles primis Ecclesiæ temporibus monstrum haberetur. Nec inanem illorum existimes con- jecturam, qui plures aliquando astuto satis consilio adsumptos advocatos existimant, ut unius advocati imminente poten- tia, alii non deessent, qui periculum ab hoc metuendum reprimerent, quo consilio titulos Catholici Regis, Christianissi- mi, Defensoris Fidei & alios in præjudicium Imperatoris veri Advocati a Pontificibus reliquis regibus attributos perhibent.

Ita

Ita cum Mauritius Comes a Spiegelberg Abbas Corbejenſis an. 1434. Ottonem *ceu Nobilem Advocatum ſuum* recepisset, eodem anno *feria quarta ante festum corporis Christi Ludovicum, Hassie Landgravium protectorem & Advocatum contra Westphalos elegit* vid. LETZNERI Chron. Corbej. p. 146. Huic denique fini defensionis, vel quod vires exiguæ, vel quod pietas illorum temporum rebus civilibus immisceri non permetteret, alio quoque & singulari Ecclesiasticorum respectu habito, administrationem bonorum Ecclesiasticorum non præter rem jungas. Inconveniens enim existimabatur, eos quibus æterna curæ esse debebant, profanis negotiis & temporalium cura irretiri, & ipsi, ut sacris eo melius vacarent, profanorum directionem secularibus pio satis consilio permittebant. Hinc Capitulari Caroli M. secundo c. 14. a. 810. jam statutum, *ut Episcopi & Abbates Advocatos haberent*, & in Concilio Moguntiaco eodem anno celebrato c. 50. Omnibus Episcopis, Abbatibus, cunctoque Clero omnino præcipitur *Vicedominos, præpositos, advocatos bonos habere* & in Synodo Leonis IV. decretum teste Hincmaro epist. 7. c. 31. *ut Episcopi universique Sacerdotes Advocatos habeant, quia ad solam dei gloriam & bonorum operum actionem episcopi & Sacerdotes sint constituti.* Dieweil die Bischöffe ihren Priesterlichen Stand und Amt unziemlich befunden, daß sie sich mit weltlichen Geschäften solten beladen, regieren, Herrschung und Bestallung des Feld-Baues und andern so politischen Verrichtungen anhänget, nachsetzen und abwarten, so ist dem Königlichen Amte zugefüget worden, daß ein jeder König alle und jede Bisthumb, Stiff und Clöster mit einer weltlichen Regiments-Persohn soll versehen und besetzen, und auf ihr ungebührliches Verhalten, Übergriff und Verbrechen

C 3

gen

gen wieder abschaffen. Solche hat man Advocatos Voigt oder Rasten-Voigt und Vicedominos genennet. LEHMANN. *Chron. Spir.* l. 2. c. 36. conf. BANGERT. *not. ad Chron. Slav.* l. 3. c. 18. Sackendorffs *teutscher Fürsten-Staat*, p. 2. c. 9. n. 7. *Et in diplomate Friderici I. Imper. adhuc an. 1152. ap. Mir. L. 2. donat. Belgic. c. 51. advocatia Marsnensis in agro Falcoburgensi dicitur AD REGNUM pertinere.* Principes quoque si quando in terris suis Ecclesias fundassent Jus Advocatiæ sibi suisque hæredibus reservabant. *Vid. LEHMAN. Chron. Spir.* l. 4. c. 1. quod in fundatione cœnobii Pegaviensis v. *Chron. Bigavgiense ad anno 1106.* Wicbertus Groitzensis & in erectione cœnobii Lauterbergensis Dedo Misnensis fecisse legitur. *Conf. FABRIC. l. 1. Annal. Misn. p. 97. CONRADVS March. 1127. Me vero dum vixero, Et post me seniore de filiis meis, vel quemlibet hæredem meum Advocatum habeat. Vid. Chron. Mont. Seren. h. a.* Interdum etiam licentiam eligendi & amovendi quoque Advocati Fundatores indulgebant ecclesiis, uti illud exemplo tabularum fundationis cœnobii Huysburgensis a Burcardo II. Episcopo Halberstad. conditi probat PAVLLINI *de Advocatis Et oeconom. Monast. p. 11.* idemque indulgit Leo X. Lips. Acad. ut novus Subconservator ex gremio Universitatis a Doctoribus eligeretur cum plenissima potestate Et juribus conservatoribus concessis. Quid quod PAVERMEISTERVS *de Jurisd. l. 2. c. 9. n. 18.* observet, ipsos aliquando Advocatos ab Imperatoribus adsignatos, ut Clericorum ulterius in temporali grassandi animum & potentiam reprimerent. Invitabat quoque alios singularis, quamvis rara esset, vicinorum amicitia, plures paritas status, communis sacrorum eorundem causa, commerciorum libertas, patronos vero aliquando honestas, qua gloriosum

riolum habebant succurrere oppressis & sæpius imperandi pruritus, quo status rationi utilem protectionem futuram existimabant, hortabatur.

§. XV.

Cum inde finem optimam mediorum mensuram prisci dixerint, qualitatem quoque Protectorum, qui eligerentur ex §. antecedente facile intelligas. Præter enim requisita, quæ Carolo M. & Ludovico Pio *in Capit. l. 2. tit. de Advocatis & Vicedominis* ex communi omnium magistratuum natura probabantur, *non crudeles, non cupidos, non falsitatem amantes & in omnibus iustitiam facientes vel diligentes*, potentes adhuc maxime sibi eligebant, quorum verbis & patrocinio vires adjuvandi insignes robur adderent. Quemadmodum enim in proverbium fere abiit, quod potentius natura imbecilliori dominetur, ita reprimendæ potentiaæ metuendæ non nisi fortior adhuc in societatem adscita potentia sufficiebat. Vicinus insuper sit, qui protector vocatus appareat, necesse videbatur, ne Saguntum periret, dum Romæ auxilia incerta decerneretur, & difficultate itineris ac mora ex remotis protectoris sedibus moraliter quasi necessaria, rei bene gerendæ occasio posthinc calva evaderet. Urgent quidem protectionem vicini & potentis ad leoninam societatem accedere, verum enim vero sicuti sine utroque requisito ipsa advocatia minoris usus evasura esset, ita remedia in assumendo protectore forsitan suppetunt, quibus periculum clientum in gravius periculum incidendi temperari queat. Ex vicinis vero, an indigena uniusque quasi Reipl. membrum rectius quam peregrinus statuatur; nostræ Reipubl. statum maxime tangere videtur. Ut enim taceam, nec Majestati Imperii potentis, nec saluti totius corporis moralis convenire, si adscito protectore extraneo

extraneo periculum simul metusque attrahatur, vel hoc solo prætextu clientes aliquando a toto corpore avelli posse, vel ipsum advocatum externum negotiis publicis hac specie recti semper curiosus adfuturum, leges quodammodo imperii nostri publicæ obstant, quo minus in rebus adversis extranei principis fidem præ indigena experiamur. Quodsi enim terrarum Imperii alienatio & translatio in extraneos singulari prohibitione facta, interdicta est, v. *Ord. Cam. §. 2. tit. 23.* auf die 4. Fälle non incongrue & eadem ratione asseras defensionis quoque jura, si aliunde auxilia indigenæ suppetant iniquo in patriam affectu & jure in extraneos transferri. Quo ipso tamen asserto minime omnia extraneorum auxilia, suadentibus illa aliquando aliis circumstantiis, prohibita existimamus, modo *non sint contra Imperatorem & Imperium, fiantque salvo per omnia juramento quo quisque Imperatori & Imperio est obstrictus, I. P. O. Art. VIII. §. 2.* & ea circumspeditione, qua foedus olim Sueco-Pommericum tempore Ferdinandi II. *Bæckel. de Jure Protect. P. 2. c. 5. §. 17.* confectum exhibet. **Daher fürs dritte diese Einigung nicht contra Majestatem Imperatoris & imperii, sondern vielmehr respective pro imperii statu solchen in antiqua forma, libertate & tranquillitate zu conserviren, und den Religion-und Profan-Frieden wider die grassirende Turbatores pacis publicæ zu schützen angesehen und gemeynet, dadurch auch die Verwandniß, damit wir Bogislaus Herzog von Stettin und Pommern der Römische Kayserliche Majestät und dem heiligen Reich, wie auch dem Ober-Sächsischen Creyß verbunden, nicht aufgehoben, sondern vielmehr demselben unsere rechtmäßige Gebühr und Schuldigkeit vorbehalten, 2c.** Neque adeo solum ex communi patria

patria, quam adjuvandi aptitudine protectoris qualitas aestimatur, qua modo superior, modo æqualis, modo inferior, honores & titulos si spectes, Advocatus adsciscitur. Nec religionis paritatem eademque Sacra requiras in defensore & clientibus. Quamvis enim inter pares firmissima sit amicitia, & qui communes Lares defendunt communi & æquali, magisque adeo seria opera ad defensionem accedere, præsumantur, illam tamen æqualitatem nemo facile extra illa bella, quæ singulariter religionis defendendæ causa suscepta, ligasque sanctas, nisi civilium rerum & pacis religiosæ Augustanæ, *d. a. 1555. §. 23.* immemor urgeat. Expectant potius eodem cum Romano-Catholicis jure eandem supremam religionis advocatiam ab Imperatore Protestantes, nec ab exercitio ejusmodi juris in civitate ad approbationem Sacrorum, quæ defendimus, argumentari licet. Qui vero antiquis magis quam nostris moribus, bonis aliquando ecclesiasticis & eorum administrationi prætores præficiiebantur, præter potentiam & quod in propinquo essent, secundo fini obtinendo specialem quoque qualitatem tuebantur. Pari enim ratione, qua Abbates hodie adhuc illi præ aliis decernuntur, qui negotiis œconomicis assueti administrationi facilius præesse possunt, ita primis quoque temporibus personali sapius fide spectata tales rerum sacrarum administri eligebantur, qui gravitate sua injurias aliorum, rerum vero gerendarum prudentia dissipationem bonorum ecclesiasticorum averterent.

§. XVI.

Nec est, quod multa de susceptis in clientelam moneamus, cum ex qualitate protectorum horum quoque natura vi correlatorum, quod ajunt, statim intelligatur. Omnem igitur & personam & rem, quæ per imbecillitatem se de-

D

fende-

fendere aut rebus suis administrandis ob aliud impedimentum præesse nequit, recipiendo protectori habilem dicas. Quo intuitu modo personis, siue superiores dignitate, siue inferiores fuerint, modo rebus, modo & juribus aliquando defensores adsignatos legas. Civitatibus sæpius infirmioribus nostri imperii & frequentius adhuc monasteriis & episcopis datos invenias, & ipsam ecclesiasticam advocatiam cum ipsis monastici status incrementis cœpisse probabile videtur. *Concilio certe Carthaginensi quinto cap. 9. jam Legatio ad Arcadium & Honorium a. s. 398. decreta, ut in posterum ab universis Imperatoribus postularetur propter afflictionem pauperum quorum molestiis sine intermissione fatigaretur ecclesia, ut defensores eis adversus potentiam divitum cum provisione Episcoporum delegarentur. Concil. Tom. I. p. 262.* Quum dein Benedicti regula, quam sequebantur, rerum secularium curam omnem Monachis adimeret, omnibus ferme monasteriis Advocati sunt admoti. Nec est quod glorientur Cistercienses, *se nullum præter Virginis filium habuisse advocatum*, & a superioritate pariter & advocatis fuisse liberatos, cum HERTIUS singulari commentatione *de jactitata Ord. Cisterciensis libertate* contrarium egregie demonstraverit. Non vero Abbates tantum & monasteria, verum & Episcopi rerum suarum administratores & protectores habuere advocatos, qui forsitan ad imitationem Romani Episcopi fidei potentiorum se committere quæsierunt, qua de re plurima autorum testimonia congesta v. ap. *LEHMANN. Chron. Spir. l. 2. cap. 36.* videas. Imperatoribus enim protectio Romanæ Ecclesiæ, cujus nomine non tam Episcopum urbemque Romanam, quam omnem, quam vocant Ecclesiam Catholicam & universam intelligas, a primis statim restaurati imperii inter regalia

regalia concesserat, ut Pipino & Carolo M. qui solemnī iuramento *se Protectorem ac defensorem fore Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in omnibus utilitatibus v. formulam ap. Goldast. Constit. Imper. T. II. p. 5.* promiserat, magnorum & præcipuorum Ecclesiæ Romanæ protectorum nomen, Ludovico Pio *Catholicæ fidei Propugilis* encomium, Ottoni M. *Defensoris* & Henrico Sancto *Advocati Sancti Petri* titulum attributum, ap. KNICHEN. *de Saxon. non provoc. c. 5. n. 557.* deprehendas, & quamvis Jusjurandum ab Ottone M. Pontifici præstitum & a Gratiano *cap. 33. dist. 63.* relatum suspectæ fidei arguat SCHILTER. *de Lib. E. G. l. 3. c. 5. §. 9.* ex eo tamen tempore omnes Imperatores Romanorum iuramentum protectionis, quod abusive *fidelitatis Clem. un. de jure jur.* vocat, præstitisse asserit LEOPOLD. *de BEBENBURG de Zelo vet. Princ. Germ. c. 7.* idemque formula perpetua in *Ceremoniali Roman. l. 1. Sect. 5. c. 3.* extans testatur. Magis adhuc omnis fidei Catholicæ advocatum Imperatorem fuisse diploma ALBERTI I. ap. Baron. *Annal. T. 10. a. 996. n. 48.* probat, ut sint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ *advocati, Catholicæ fidei ac ejusdem Ecclesiæ præcipui defensores*, id quod iisdem verbis antea Fridericus I. *an. 1159. in epist. ad Antipapam & Cardinales Romanos ad Concilium Papiense* convocans, nec non postea Sigismundus *anno 1413.* Carolum Galliarum Regem ad Constantiensem invitans & Carolus V. *epistola ad Cardinales de nova Pontificis post Pauli III. obitum electione an. 1549.* egerat, quæ omnia clarius apparent, si verba perpendas. A. B. *cap. 2. §. 3. 4. 5.* *Advocatus universalis, Das oberste Haupt und Voigt der Christenheit, R. I. d. anno 1518. §. Erstlich der ganzen Christenheit Schutz und Schirmherr. d. an. 1529. §. Und anfänglich der oberste Voigt der Christenheit, welchen aus auferlegten Kaysersl. Amt* gebüh-

gebühret ic. den heiligen Christlichen Glauben, wie derselbige durch die heilige gemeine Christliche Kirche biß anher löblich und ehrlich gehalten und vollzogen, zu handhaben, zu schützen und zu beschirmen. *d. a. 1543. §. Über Churfürsten, und uns als Advocaten und Beschirmer der Christlichen Kirchen. d. an. 1530. §. auf solch als Römischen Ränser und obersten Voigt der heiligen Christlichen Kirchen. d. an. 1529. Constit. wieder die Wiedertäufer. §. 1. Obersten Voigt unserz Christlichen Glaubens, ut reliqua R. I. Capitulationum Casarea- rum Weichbildi & alia Poetarum priscorum Germanicorum ap. GOLD. in Parenes. ad Windsbeck. pag. 358. seqq. æque illustria loca inpraesentiarum sileamus.* Wenceslaum inter alias quoque causas ideo ab Electoribus dignitate imperatoria exutum tradit *GOLDAST. Reichs-Sagung. P. I. fol. 158.* quod Ecclesiae defensionem pari circa illam, qua in reliquis, negligentia versans non praestiterit, *conf. in OBRECHTI apparatu iur. publ. sentent. depositionis p. 56.* Conciliorum porro defensorem supremum seipsum Carolus V. profitetur. *R. I. d. an. 1548.* Damit denn solch allgemein Concilium als **Advocat der heiligen Kirchen und Beschirmer der Concilien.** Quas locutiones praerogativam magis dignitatis & locum honoratiorem praereliquis Regibus Imperatori tribuere, quam potestatis jus & in reliquos reges imperium involvere recte jam animadvertit *SCHILTER. de Lib. Eccl. German. l. 3. c. 12. §. 9. FURSTENER. de Suprem. c. 32.* Quae omnia cum personis & rebus uti & juribus rebusque moralibus patrocinium praestitum evincant, ita extendenda sunt, ut non tantum ad publica negotia adplices, verum etiam ad privatorum causas referas, quali exemplo S. Bonifacium Germanorum Apostolum a Carolo Martello, Ansgarium per
oras

oras Septentrionis missionarium in Ludovici Pii, imo nostro tempore Paulum Matthiam Wehnerum totum una cum uxore, liberis, famulis subditis & hominibus in Rudolphi II. specialem protectionem acceptos. WEHNER. *Pract. observ. verb. Schirms-Brief*, & Johannem Augustinum Pastorium itidem cum familia an. 1659. a Leopoldo susceptum in *P. 5. Flor. Europæi* legimus.

§. XVII.

Cognita adeo qualitate protectorum & clientum modi præcipue tradendi sunt, quibus ipsæ advocatiæ constitutæ sunt. In his cum non tam de ordinaria advocatia, quæ regulariter vi delati imperii omnibus subditis præstanda est, quam de singulari & extraordinaria dicendum sit, illud tamen monendum videtur, quod ecclesiasticæ utplurimum ex ordinaria & territoriali superioritate cœperint, si scilicet monasterium vel Episcopatus territorio ipsorum clauderetur, vel consilio, liberalitate aut dotatione Principis stabilitus esset, quod ad Reges seculi pertineret temporibus suis pacatam habere matrem Ecclesiam unde spiritualiter nati essent. cap. 24. quest. 4. c. 8. Frequens aliis origo ex investitura fuit, ex qua nomen quoque *feudum advocatiæ* exortum. Concedebat scilicet vel Imperator aliusque imperans ordinarius, vel ipsa civitas & Ecclesia sui juris facta ius advocatiæ cum annuo honorario, in feudum viro spectatæ fidei & potentia, eandemque investituram dein prouti in aliis feudis consueverat, renovabat. Solemnis quoque ille modus erat, quo diffidationum tempore bona sæpius allodialia ea lege in alios transferebantur, ut ab iis in feudum reciperentur, ipsi vero offerentes pro hac oblatione defenderentur, qua in re cum natura feudorum oblatores, de quibus

HERTII & THOMASII eruditas dissertationes habeas, coincidere existimes.

§. XVIII.

Illud igitur *feudum Advocatiæ*, quod investitura obveniebat, modo a communi superiore potestati subalternæ, modo per fœdus quasi inæquale ab ipso in clientelam recipiendo personæ ad protectionem gerendam habili offerebatur. Advocatiæ enim ordinaria s. protectio, quæ vi imperii & superioritatis territorialis regulariter debebatur, cum, ob varia impedimenta, non ubivis & satis commode semper subditis præstari posset, extraordinariam & eam potissimum, quam supra subalternam diximus, produxit. Imo cum secundum Feudistarum opiniones, illud quod in feudum datum iterum subinfeudari possit, modo sine fraude iisdemque conditionibus quibus subinfeudans tenuerat fiat, advocatiæ quoque in feudum datæ, ab ipsis advocatis extraordinariis iterum, urgentibus circumstantiis, magis idoneo & adhuc subalterno valallo in feudum concedebantur. Imperatores certe quum, tam longe undiquaque patentibus Germaniæ finibus suo auxilio singulis adesse contra imperus vicinarum & barbararum gentium non possent, defensiones urbium pariter & provinciarum limitanearum strenuis belloque cognitis viris demandabant, ac salvæ guardiæ & securitatis concessionem suis reservatis annumerantes ob diffidationes in Germania præ reliquis regnis quondam frequentiores imbecilliorum defensionem, quam ipsi præstare non poterant, in potentiores Constatus transferebant. Quamobrem primis quoque temporibus per Missos advocatos constituiebant & *Capitular. Caroli M. tertio. a. 803. c. 3.* Missis injungitur, ut *Scabinos & advocatos per singula loca eligant, & eorum nomina, quando reversi fuerint, secum scripta deferant.*
conf.

conf. l. 7. Capit. 392. Comites Palatinos Rheni sub Francorum iam Regibus Trevirensis urbis perpetuos advocatos dictos. *FREHER. in not. ad PETR. de ANDLO de Imper. Rom. l. 1. c. 3.* & Sveviæ advocatiam in Comitibus Wormatiensibus ab Henrico III. institutam *KNICHEN de jur. territor. c. 4. num. 318.* memorat, pluresque Carolo IV. auctore cœpisse *MAGER. de advoc. arm. cap. 1. §. 104.* asserit, ac Protectoriæ specialis formulam civitati Friedbergensi an. 1400. a Ruperto indultam, qua tribus Electoribus ecclesiasticis commendabatur, v. ap. *ROESLER. de Protect. Cesar. in docum. sub n. 9.* Pari more & pietate adhuc ducti episcopatus & monasteria Gravionum sæpius curæ committebant, aut ipsis aliquando Clericis, quos vellent advocatos eligendos permittebant. v. *Capit. Caroli M. l. 2. tit. de advoc.* & Caroli Crassi privilegium ecclesiæ Paderbornensi an. 887. datum *Advocatum* dicit, quem ejusdem loci Episcopus elegerit ap. *Schaten. anal. Paderborn. l. 3.* id quod sicuti ut plurimum ad defendendos eos constitutum, ita aliquando ad deprimentos elatos prælatorum animos *PAURMEISTER de jurisdictione l. 2. c. 9. n. 18.* & probe administranda bona ecclesiastica factum deprehendimus, ut ipsis etiam invitis admos inveniamus. Æmuli quoque Imperatorum in assignandis Advocatis Ecclesiasticis Pontifices extitere, qui aliquando monasteria in specialem protectionem recepere. vid. exempl. ap. *MAGER. de advoc. arm. cap. 5. n. 453.* sæpius defensionem aliis demandarunt ibid. c. 1. §. 131. seq. quandoque & protectores adsciscendos Clericorum arbitrio liberum fecere. Judæos etiam ut reciperent & receptos protegerent, aliis subinde quam Electoribus, Imperatores concedebant, ut non infrequentia documenta in archivis statuum invenias, quibus receptionem Judæorum ab Imperatore in feudum datam edocearis.

§. XIX.

Ab ipsis vero tum Ecclesiasticis tum secularibus statibus advocatos pacto & foedere adscitos haud raro observes. Episcopi enim & Abbates singulari actu, quem *assignationem Episcopalem* vocabant, ubi vel necessitas eligendum suaserat, vel protectoris familia extincta fuerat, novam constituere ipsamque advocatiam in feudum dare sibi suisque rebus interdum consultum existimabant. Quamvis enim temporibus Carolinis clericis non nisi speciali privilegio data licuerit propria autoritate advocatos eligere. *vid. LEHMAN. Chron. Spir. l. 2. c. 36.* hodie tamen cum status Imperii Ecclesiastici ab Imperatore instar secularium Principum superioritate territoriali investiantur ea quoque facultate praediti intelliguntur, qua prouti ipsis e re Ecclesiae videatur, de Advocato salvo jure tertii possint statuere. Ejusmodi autem constitutio ex consensu Summi Antistitis & eorum qui Ecclesiam referunt, fiat, necessum est, & tabulae quoque ac subscriptiones constitutarum idem diserte loquuntur.

§. XX.

Pari modo Seculares status transactione advocatos olim sibi statuerunt, & jure foederum liquido satis hodie per *I. P. O. Art. 8.* ipsis adserto statuere possunt. Illud enim quod liberis hominibus inter privatos quondam solenne erat, ut recommendatorum jure in aliorum protectionem se conferrent, liberis quoque populis & statibus negandum non erat. Nec est, quod differentiam inter foedera & hanc deditionis speciem statuas, praeter quod foedera reciproca auxilia, talis vero clientela uni saltem parti defensionem, ut plurimum spondeat. Quemadmodum ergo foedera non nisi a potestate majestatis juribus instructa conficiuntur, ita ejus-

ejusmodi quoque conventiones deditioem & foederis speciem exprimentes regulariter iis saltem, qui jure status & superioritatis territorialis gaudent, tribuas. Civitates inde imperiales & alios status salvo jure imperii se aliorum constatuum speciali protectioni recte submittere, dubitatione caret, quemadmodum contra in utramque partem differtur, an externi Principis praesidio salvis legibus imperialibus se defendentes exhibere possint. Subditi vero & civitates municipales, utut in contrarium adferantur c. 8. X. de privil. l. 1. C. de excus. muner. l. 3. ff. de F. sine consensu legitimi domini territorialis parum licite ejusmodi protectionem aliorum ambiunt, quod non tantum injurii & grassari in jura majestatis, eademque legitimis dominis subducere videantur, sed & proprium imperantem multis tricis implicant, inque ejus praesudicium alienum auxilium quaerendo plurima necessario inde promanantia incommoda admittant. Subditi inde domus Austriacae speciali adhuc privilegio ab ambienda advocatia imperii ulliusve Principis arcentur, es soll auch das Reich noch keine andere Herrschafft niemahls von des Hauses Desterreichs Unterthanen in Schutz und Schirm nehmen, auch kein Geleit in der Fürsten von Desterreich Land geben, noch jemand weder frey noch recht zu begleiten haben, sondern aller Schutz und Schirm und alle Vergeltung denen Fürsten zu Desterreich zu geben gebühren, v. tab. privil. in Pastor. Flor. Europ. p. V. Quae omnia cum ex Jure Publico universali & doctrina politica plenius possent offeri R. F. d. a. 1529. §. wie auch Churfürsten Verbis haben uns einmüthiglich verglichen, daß keiner des andern Unterthanen und Verwandte des Glaubens oder anderer Ursache halber, in sondern Schutz und

und Schirm wider die Obrigkeit nehmen solle R. J. d. a. 1541. §. Und damit im Heil. Röm. Reiche, R. J. d. a. 1548. in pr. § d. a. 1555. §. Es soll auch kein Stand des andern Unterthanen wider ihre Obrigkeit in Schutz und Schirm nehmen noch vertheidigen, 2c. e. HORT-LEDER l. 6. c. 1. Juristen Bedencken von Schutz und Schirm frembder Unterthanen, interdicta existimantur, nisi præscriptione, privilegio, vel longæva consuetudine jus adsciscendi advocati forsitan habuerint, v. verba ultima ex all. R. J. d. a. 1548. anders denn wie es jederzeit herkommen, it. R. J. de a. 1548. Und soll hiemit denjenigen so hiebevorn von Alters Schutz-und Schirm-Herrn anzunehmen gehabt, hiedurch nichts benommen, und dieselben nicht gemeynet seyn. Id quod etiam obtinet, si quando domini urbis vel provinciarum ordinarii in constitutionem advocatiarum extraneo mandandam consentiant, aut mandatum ratihabeant exemplo Ruperti Corbeiensis Abbatis, qui a. 1332. in advocatiam urbis Huxariensis Ottoni & Magno ducibus Brunswicensibus relinquendam singulari diplomate consenserat, v. Herzog Rudolph August Gegen-Manifest wider Münster den Erbschutz von Hörter betreffend, sub n. 9. § 15. it. 20.

§. XXI.

Cum autem omnis pactorum natura a consensu & libera ineuntium voluntate pendeat, & quivis rei suæ legem dicere possit, facile quis viderit, hunc erigendæ Advocatiarum modum liberum utrique parti permittere, quomodo & quibus conditionibus deditionem ex una, defensionem vero ex altera parte determinare velint. Hinc præsupponitur, eandem hujus esse conventionis naturam, quæ in genere pactis solennis esse consuevit, & valorem ejus ex
jure

jure gentium æstimandum esse, quum omne pactum supremæ in republica potestatis, qualis quidem in hoc maxime requiritur, non ad civilis, sed naturalis legis normam redigatur. Verbis itaque an literis, nec non ad inter præ-sentes aut per internuncios concipiatur, parum referet, præter quod securius sit utrique parti, ut litera scripta, voce in auras transeunte, maneat; quo etiam referas, si ejusmodi literæ protectionis a successoribus sæpissime renoveantur. Quarum formulas per temporum intervalla & aliquot sæcula repetitas complures in una eademque advocatia Huxariensi v. in *Rudolph August Gegen-Manifest wider Münster den Erbschus von Hörter betreffend*. Majori cum sollicitudine in ejusmodi pactationibus alii singulares cautelas urgent, quas sicuti nemo facile improbaverit, non tamen in nimium extendendas existimaverim. Quod enim vere satis quondam Plato dixit, ubi plurimæ leges, ibi plurimæ lites, id quoque non incongrue ad nimium auctas verborum & cautelarum in clientelarum instrumentis condendis formulas & cautiones applicandum est. Inprimis vero ejusmodi tabulis deditioum inferendum est, quale protectoris jus & officium esse debeat, & ad quod tempus illud continuetur. Possunt scilicet prout ipsis visum est, dedentes pure, possunt itidem sub conditione se alterius fidei permittere, & ipse aliquando Carolus V. in *Reform. Eccles. Stat. Imper. in Com. Aug. a. 1548. proposita c. 19. §. fin.* monet, ut advocatis jus & limites præscriberentur, quo quid alter alteri deberet, liquido possit constare. Jura inde tam clientis quam protectoris, circa quæ in ipsa defensione aliquando contentio oriri posset, sollicite exponenda, & Buri illud ex Livio tenendum, *maximam tenuium securitatis esse cautionem, ut si potentes eis nocere*

velint non possint. Temporis quoque ratio in iisdem pacti tabulis exprimenda, quod illæ Advocatiæ quæ ad incertum, longum aut etiam omne tempus contractæ sunt, eo periculosiores habeantur, quo facilius temporis lapsu utriusque partis vincula sensim sensimque laxari possunt. Pari enim argumento, quo *c. ult. X. ne prælat. vices suas* & *Clem. Monasteriorum de rebus Eccles. non alienand.* Ecclesiæ bona ad longum tempus locari prohibet, Ecclesiasticas quoque advocatias complures olim revocabiles fuisse *Mager. de advoc. arm. c. 9. n. 346.* probat, id quod, ni fallor, ideo hodie, postquam plurimæ hæreditariæ redditæ, mutatum deprehendo, quod olim magis industria personalis & ratio œconomica ac juris dicendi, quibus scilicet finibus in ecclesiasticis admovebantur, nostro vero tempore qualitas potentia & defendendi potissimum respiciatur. Juramenta itidem ejusmodi conventionibus addi, **bey Fürstlicher Ehre, Treu und Glauben** promitti, cautiones præstari & fidejussores constitui, nec non poenam utrinque in casu non præstiti auxilii, aut violati juris constitui, & omnibus pactis solenne est, & ab Advocatiarum scriptoribus passim memoratur, quæ singula ut multum roboris inter privatos, parum tamen inter eos quibus jus omne in armis positum obtinere dolendum est. Multum ergo, imo omnia ut plurimum conscientiaë advocatorum relinquuntur, qui nisi alii forsitan simul advocati sint adjuncti, quorum ipsis invidia magis, quam clientum jus, sit metuenda, omnia eo more agunt quo imperantes subditis imperare consueverunt.

§. XXII.

Sunt & alii præter hos solennes, quos recensuimus, ad ferendæ protectionis modi, qui tamen rariores existunt. Testamento scilicet homines, aut res perfecte ad nos spectantes
in

in provinciis patrimonialibus alterius fidei demandantur, & successione ab intestato illæ acquiruntur, quæ hæreditariæ initio attribuebantur, etiam ad scæminas exemplo *San-Gallensis*, quam ad se conjugis hæreditariæ, *Philippi regis filie*, jure transmissum vindicabat OTTO ap. CONR. de FABARIA de casibus Monast. S. Gall. c. 8. Transferri itidem easdem posse Patroni & Clientum consensu, nemo negaverit, & ad instar aliorum jurium vel maxime vero Patronatus c. 14. X. de Jur. Patr. emtionibus, permutationibus, matrimoniis & donationibus, modo talis facultas in prima constitutione Patrono sit permessa, constitui posse, ex indole ipsius advocatiæ & exemplis abunde comprobatur. Hinc si omnis ditio alienata fuerit specialis quoque advocatia, quæ in eadem forsitan continebatur, ut accessorium naturam sui principalis induet. Huic simile est, quod interdum Advocati jus suum pignori dederint, uti ex charta inedita de cœnobio *Wald-Bassen* probat HERTIVS de jactitat. libert. Cisterc. Ordin. S. 3. §. 11. Pari ferme titulo, quo S. T. protectionis jus largiebatur, Ecclesiasticam advocatiam fundatio, reedificatio vel dotatio ecclesiæ tribuit c. 13. de election. in 6to quo factum ut tot fere essent advocati quod majora Ecclesiarum prædia observante du FRESNE in Gloss. voc. advocatus, quorum singularium prædiorum advocatia *Kellen Hof-Boigten* dicta. Auct. deduct. Lindav. p. 334. Es ist die Sache endlich dahin gerathen, daß schier auf jeden Kloster-Hof dergleichen Boigthen um des einträglichen Boigt-Rechts willen gebracht oder instar servitutis realis darauf behalten, auch ein jeglicher Priester seinen sonderbahren Boigt haben müsse, maßen solches die charta traditionum ap. VADIAN. GOLDAST. & CRVSIVM klärlich beschreiben. Quæ tamen inferiorem & singularem

saltem arguunt, quæ salva superioritate territoriali possit subsistere & cum ipso Patronatus jure prope coincidit.

§. XXIII.

Ad probandam magis quam constituendam advocatiam pertinet quoque præscriptio & consuetudo antiqua, quam c. 13. *de elect. in 6to.* admittit. Huic enim quemadmodum in omnibus juribus adserendis plurimum gentium & civili jure tribuimus, ita singulare in advocatiis quoque probandis robur illi adsignandum habemus, modo ipsa præscriptio vel immemorialis sit, vel pluribus actibus certis exhibitæ defensionis & cognitæ advocatiæ, aut solutione annui honorarii possit probari. Ubi vero aliquis non tam ex officio, quam amicitia causa, id quod ex circumstantiis præstari auxilii & an sapius contigerit æstimandum, defensionem exhibuerit, tunc humanitatis magis officium, quam præscriptio advocatæ reputationis reputabitur.

§. XXIV.

Magis clare, si in dubium sit vocata, probatur, ex modis allegatis constitutæ ipsius advocatiæ. Monumenta scilicet & ipsæ in constituenda advocatia anhibitiæ tabulæ utriusque partis consensum & ipsam adeo advocatiam adstruunt. Ubi enim vel foundationis aut dotationis, investituræ aut conventionis literæ, quo & donationis emtionis venditionis & testamentorum tabulas indubiæ fidei referas, adhuc existunt, tunc optimam probandi advocatias rationem ex iis repetas. Nec primas forsitan & authenticas ad ipsam probationem requiras, verum antiquas esse & circumstantiarum quarum mentionem injiciunt, usu confirmatas sufficit, ut etiam his deficientibus verba clientum enunciative, qua illum, qui prætendit, advocatum ipsi alio occasione vocarunt non immerito DD. huc referunt. Testes siue adhuc vivant, siue
mortui

mortui ex historicorum probata fidei libris loquantur, deficientibus literis verbisque quoque adhibent, si de actibus protectoriis certi quid affirmare contendant. Cum etiam territorii finibus advocatiæ jûs constitui supra assertum fuerit, idcirco si Episcopatus vel alia res quæ protectione speciali indigeat, in territorio sita fuerit, ad territorii dominum advocacionem quoque spectare regulariter præsumitur. Ex insignibus itidem & armis gentilitis in clientum locis a protectoribus erectis non ultimum argumentum petitur, quod & marmora templorum, characteres antiquis lapidibus, & parietibus ædificiorum publicorum, nec non campanis incisos extendendum. Famæ quoque & notorietati in advocatia adserenda illud tribuas, quod in aliis assignandis juribus moris est, & præcipue, si circa actus præstitos & protectionem probantes certi aliquid edicat, probationis vim ex illius qualitate reputes.

§. XXV.

Condita inter defenforem & clientes societate, ex fine, modo, quo concedebatur, & conditionibus adjectis officia utriusque, ex officiis vero *jura* advocati & clientis dein colligas. Respondent scilicet fini ejus gratia protectores constituti, ejus officia; officia vero, cum sine susceptione actuum quorundam tanquam mediorum ad finem tendentium non possent expediri, jura protectorum pariunt. Hinc naturalis rerum ordo postulare videtur, ut officia primo loco tradamus, de juribus illorum dein eo certius quid pronunciaturi. Officia inde protectorum ex duobus quasi fontibus repetas, *generalia* quidem ex causa impulsiva, qua suadente, ipsa advocatia constituta est, *specialia* vero ex pacti vel constitutionis capitibus singularibus & observantia gentis & vicinorum.

§. XXVI.

§. XXVI.

Generalia officia protectorum, si vel verbis tantum antiqua simplicitate & fide contraxerint, vel literæ advocacionis perierint, ex natura defensionis & indole juris circa administrandas res colliguntur. Quum enim eo fine advocati vel a superiore vel a pacto admoti fuerint, ipsi vero munus oblatum ea conditione acceperint, ut clientes ipsorum ope securius degerent, propria quam dedere fides, quandoque & illud, quod promissum honorarium fuit, ad defensionem ac operam eos hortabitur. Pro expresse enim habetur, quod necessario inde fluit, & natura contractus illa loquitur, quæ verbis aliquando omissa sunt. Defendet ergo, inque antiquo statu servabit, omne quod fidei ejus commissum, & defendendum suscepit, & si de novo aliquid accesserit, ipsius quoque curæ accessisse præsumetur, quod in generali obligatione tam præsentia, quam futura contineantur. Pari enim ratione qua diminuto forsitan civium defendendorum numero nec Advocatiæ contractus tolleretur, nec honorarium minui Advocatus veller, ita quoque quæ accesserunt & cum ipsa republica sunt unita, principalis naturam & sortem quoad advocatiam induent. Quum etiam naturaliter res personis adhæreant, non modo personarum si expresse illarum tutela tantum promissa, sed & rerum & jurium famæque curam ager, quod solennes quandoque formulæ declarant, *bey ihren alten Herkommen, Freyheit, Recht und Gerechtigkeit schützen und schirmen und handhaben.* Quanto quoque tutius est prævenire, quam ab hostibus præveniri, tanto quoque gloriosius & honestius protector reputabit, præcipue si sua interesse existimaverit vel imploratio clienti oppresso sit impossibilis, in ipsa defensione clientum rogationem non semper expectare, cum
Rei-

Reipublicæ aliquando interfit illos quoque conservari, qui vel culpa vel morali quadam necessitate contra propria commoda laborant. Regulariter vero ipsam defensionem imploratio antecedere debet, & qui ad factum tenetur, regulariter non in mora constituitur, quod facere potuerit, sed quod monitus omiserit. Quum etiam omnia sapientem prius consilio, quam armis experiri deceat, protector quoque ne majoribus turbis clientes implicet, leniora remedia in juvandis adhibebit, injuriæ illatæ vel metuendæ defensionem attemperabit, vel multo minus, si in jus saltem vocati fuerint, armis defendet, sed in judicio tuebitur. Probe enim naturæ jura ordinavere, ut invasioni proportionata quoque defensio opponeretur. Hinc si a proprio forsitan magistratu clientes male habeantur in Camera Imperiali mandata sine clausula patrono extrahenda suadet, *REGNER. SIXTIN. Consil. Marburg. t. 3. consil. 8. n. 116.* & si hæc non impetranda fuerint, vel parum roboris habeant armis demum contra magistratum injuste favientem defendi poterunt. Ubi enim legationibus, interventionibus aut intercessionibus parum profici posse intellexerint, viribus jus adseri poterit, modo defensor belli & pacis jure gaudeat. Omnia vero quæ diximus non alio sensu, quam quo propriarum rerum licebat defensio, clientum quoque intuitu licent, & injustam semper vim, quæ clientibus imminet, præsupponunt, ut in proverbium in camera abierit, ordinationem dare securitatem **für Gewalt, aber nicht für ordentliche Gewalt,** & Helvetiis forsitan illud quoque occinendum fuisset, qui Judicium Rothwilense, cum de ejus abrogatione aliquando in imperio ageretur, ex protectionis jure contra Imperatorem & imperium defendere minitabantur. Hinc si propria forsitan culpa clientes offensæ occasionem dede-

F

rint,

riat, sibi imputabunt & protector magis ad componendam æquissimis quibus fieri posset conditionibus, quam ad confirmandam injustam litem operam suam adplicabit. Liberabitur quoque defensionis onere, si non soluto honorario aut impletis conditionibus, quæ clientibus incumbabant, ipsi deditii dissolvendæ obligationis causam dederint, quum ea, quæ in reliquis pactis in hoc quoque tacita subintelligatur conditio, dummodo clientes suo quoque officio satisfecerint. Ipse vero tempore implorati auxilii oppressus protector, aut morali certitudine operam & auxilium inane futurum prævidens, itidem non nisi ad possibilia obligatus excusabitur. Si, quando duobus protectionis promissum factum sit, utrique simul præstari nequeat, illud quod in aliis pactis obtinet, & prior & antiquior tempore, jure quoque potior habebitur.

§. XXVII.

Clarius de officiis protectorum constabit, si singulari protectionis instrumento singulares circa protectionem casus emergentes determinati fuerint. Quumque illud omnibus contractibus solenne sit, ut pacta dent illis legem, non dubitandum, quod specialibus quoque conventionum capitibus specialia quandoque protectorum officia modum & tempus defensionis concernentia designata fuerint. Legas inde ipsos ad observantiam statutorum juramento obstrictos fuisse, & vi illius ad singularia simul officia obligatos extitisse. *HEIDER. disc. prelim. v. Reichs-Boigteenen pag. 59. Auct. Actorum Lindav. p. 179. § p. 49.* Sed & illæ quæ singulariter a communi imperante constitutæ leguntur, normam quoque singularem officiorum ab iisdem accipiebant. Lotharius enim II. cum Monasterii Eremitici Einsiedlen privilegia an. 1136. confir-

confirmaret advocato illius leges dixit, v. *Annal. Eremit. ad an. 1136.* quales & Sigismundus in Comit. Norimb. d. *an. 1431. in A. B. c. 4. de Advocatis* promulgasse fertur. Observantia quoque locorum in quibus clientelæ obtinent, huc quodammodo facit, & quod ab aliis in pari casu observatur, ubi nihil determinatum, nec tamen naturæ contractus contrarium fuerit, valiturum erit. Ad hanc enim facere videtur, quod alia ut plurimum olim officia fuerint advocatorum, v. *du Fresne Gloss. voce Advocatus & Vicedominus*, ac hodie quidem illa conspiciuntur, quod probe observat *CONRINGIUS de judic. German. §. 75.* eaque hodie per Germaniam ratione monasteriorum in personas sive bona varia est: alibi nempe multum ex veteri more, alibi multum ex recenti trahens. Quamvis enim Fridericus I. olim in *privil. Eccles. Goslar. an. 1188.* dato advocati & œconomi munera separaverit, perlata ad nos importunitate, quam in bona Ecclesiæ nostræ Goslariensis aliquando exercere præsumserint Advocati vel villicationes ejus locando quod nihil ad eos, vel hæreditates litonum Ecclesiæ suæ usurpando, vel etiam mansos Ecclesiæ novis collocando colonis. Nos hæc illicita de cætero fieri authentico prohibentes edicto, nullam permittimus Advocatis ad alia peragenda potestatem; Cum enim de jure Advocatorum coram nobis in Palatio Goslariensi quæstio moveretur de communi Principum consilio, sententiatum fuit, in bonis Ecclesiarum Advocati nihil juris haberent nisi tantum in tribus casibus, in furto videlicet, in pugna & in raptu & omnes aliæ quæstiones essent ad Oeconomenssem villicum ecclesiæ peragenda. Cura tamen rei œconomica quoque ubi non singularis adesset œconomus, in ecclesiasticis sæpius delata, daß sie durch ihre Diener und Beamte, der Kirchen und Bischöffe Güter und Geld bestellet, und

die Leibeigene zu Frohn-Dienst und Arbeit angehalten, gebührende Sorge vor die Haushaltung getragen, alle Früchte und Gefälle, Einnahme und Ausgabe zu der Kirchen Nutz und Besten zu rechter Zeit und Ort verfügt. Ut ab hoc tanquam a potiori aliquando fieret denominatio & discrimen in multis chartis inveniatur inter advocatum hoc sensu sumtum & defensores: Sic in *Monument. Württemberg. N. XXI.* Comes de Hohenberg promittit, quod velit bona Bebenbusana *non ut Advocatus, sed tanquam ipsius promotor atque defensor tueri. conf. N. V. VIII. IX. ap. HUNDIUM Bäterisch Stamm-Buch,* habetur, quod ipse Dux sine jure advocatiæ possessiones illas tueri teneatur, idem discrimen Advocati s. inspectoris rei Oeconomicae ac defensoris vid. apud *MIRÆUM dipl. Belg. L. 1. c. 60.* Rerum porro temporalium administratio in Ecclesiasticis advocatiis incumberebat, nec non consilia in quibusvis rebus ardui momenti, impertienda & comparitio coram iudice ecclesiæ nomine, v. *formul. Marcolph. c. 1.* juramenti præstatio, ut & duellorum susceptio, *conf. HERT. de Orig. & progr. Special. Germ. Rerumpubl. §. 5.* onera jurisdictionis, daß dieselben in jeden die Gemeinden im Nahmen der Bischöffe regieret, und das weltliche obrigkeitliche Amt, so dergleichen denen Bischöffen zugestellet worden, verwaltet, und die Parihenen mit Recht entscheide, v. *LEHMAN. l. c. it.* Und so jemand einen geistlichen nicht dessen Person, sondern wegen Erbschafft oder Güter wollen beklagen, der hat denselben vor den Advocaten müssen fürnehmen, & justitiam fecisse, v. *L. L. Longobardica l. 2. tit. 44. c. 2. l. 3. t. 2. c. 8. l. 3. Capit. c. 11. l. 5. c. 253. vid. dipl. Ottonis M. ap. MEIBOM. de Advocat. Hammaburg, Magdeburg &c.* Quo non incommode quoque referas, quod

quod quamvis promissio de defendendo differat, utique a cautione de non offendendo, protectores tamen tunc quoque ab offendendo abstinuerint, si clientes banniti fuerint, v. *MAGER. de advoc. arm. c. XI. §. 145.* & quod ipse quoque bannitus ad eandem defensionem nihilominus fuerit obligatus *MAGER. ibid. §. 232.* Aliquando etiam singulares praestationes ab Advocatis expectantur, quo referas ap. *LETZNER. Chron. Dassel. l. 1. c. 3.* Daß der älteste Graf von Dassel dem erwählten und bestätigten Abte zu Corwen in hochzeitlichen Fest-Tagen einen silbernen Stab vortragen, auch alle Jahr auf St. Viti Tag einen Hirsch, und acht Tage hernach abermahls einen in die Fürstl. Küche lieffern müssen, welches in Ansehen der Lehn, die er als *Advocatus* gehabt, geschehen.

§. XXVIII.

Plurimum vero, si exponere Advocati officia ex observantia velis, confert, ipsius advocatitii muneris diversitas, num Ecclesiae num vero civitati imperiali vel alii statui seculari fuerit admotus. In civitatibus enim imperialibus Imperatorum nomine imperium & jurisdictionem exercebant, de debitis pronunciabant, pignora capiebant, & creditoribus satisfieri curabant. *LEHMAN. Chron. Spir. l. 2. c. 18. 22. it. l. 4. c. 2.* in civilibus adsidebant, in criminalibus vero praesidebant, remque publicam regebant, puniendo, mulctando, leges ad facta applicando, & quod Imperatori debebatur colligendo. *Conf. HEIDER. Ber. von Reichs-Boigthenen p. 12. ej. Tract. Apologet. mon. prael. p. 8. item p. 57. Auct. Actor. Lindav. p. 572.* ecclesiastici vero advocati praeter defensionem armatam & rogatam reddituum administrationem gerebant, Imperatori vel principi de hac rationem reddebant, si Episcopo vel Abbati controversia mota

fuiſſet, coram comite loci clientum ſuorum nomine compa-
rebant, in Eccleſiaſticos male moratos animadvertabant, &
in omnibus denique temporalibus agendis tutores exiſtebant,
ut absque ipſorum conſenſu & conſilio Abbati & Monachis
nihil decernereliceret. *Conf. LEHMANN. Chron. Spir. l. 2.*
c. 36. v. zum andern ic.

§. XXIX.

Ex officiis jura Advocatorum emanasse facile colligas,
quum ille qui finem intendit & cliens est, media quoque
voluisse censendus sit. Hic pari ratione, qua officia alia gene-
ralia ex defensionis indole in genere, specialia vero ex pacto
& observantia deducebantur, *jura* quoque alia *generalia*,
quæ scilicet media sint justæ defensionis, alia *specialia* ex
pacto & observantia debita agnoscas. Erunt ergo *generalia*
omnium protectorum, ubi nihil certi determinatum fuerit,
jura, quæ ex ipsa defensione naturali consequentia fluunt, &
quæ Principum habentur in ordinaria civium suorum pro-
tectione. Quum vero civitas in clientelam recepta extra illa
quæ ad defensionem pertinent, Advocato non sit obligata, hæc
vero ad belli & pacis jura redire videantur, idem in clientes,
quod alias majestati in subditos, in hostes vero quod ipsis
clientibus, quorum res agebatur, in eos licebat, protectori
tribuunt & magis ex Jure Publico universali & Gentium hoc
in loco præsupponuntur, quam exponuntur. *conf. PUFFEN-*
DORF. de J. N. & G. l. 8. c. 6. GROTI. de J. B. & P. l. 3. &
meas Instit. J. Pr. Nat. l. 3. tit. 24.

§. XXX.

Specialia habentur *jura* quæ vel præter defensionem
sunt, neque necessario ex eadem veniunt, vel quamvis
generalia sint, singulari tamen adhuc eorum facta mentione
pacto

pacto speciali vel observantia locorum, in quibus Advocatiæ vigent & etiam ex adjuncta aliquando superioritate territoriali, ubi extraordinaria tutela ad ordinariam accesserit, edicuntur. Sic *domini* encomio advocatos a clientibus honoratos, quamvis defensio nec imperium, nec dominium regulariter directum aut utile involvat ex CHASSANAEO, BARTOLO & BALDO probat MAGER c. 10. n. 395. & solennis ea clientum ab advocatis facta compellatio sine protestatione admissa *Liebe Getreue*, plura quam meræ defensionis jura arguit. Observante enim GAILIO *de Arresto* cap. 7. n. 10. § 13. ejusmodi formula intuitu jurisdictionis usurpatur, & illi quibus hunc in modum scribitur, nisi protestationem interposuerint, in ipsam subjectionem quodammodo consensisse præsumuntur, v. MENOCH. *de Præsumt.* l. 3. præsumt. 65. Quamvis enim infinitis ferme autorum allegatis locis ROSENTHAL *de feud. cap. 4. concl. 14. n. 4.* probet Advocatiam extraordinariam per se nullam jurisdictionem tribuere, cum a defensione aut fundatione ad jurisdictionem argumentari non liceat, & ipsa Camera an. 1562. 3 Julii judicaverit, daß durch die Kasten-Boigthen die Jurisdiction und Land-Herrschaft nicht gemeynnet sey, v. GYLM. *Symph. T. I. p. 1. tit. 6. vot. 2. n. 2.* MAGER. c. 10. n. 439. 440. § c. KNICH. *de Saxon. non provoc. cap. 5. n. 400.* HEIDER. *Apolog. p. 362. 319. 422. 471.* pactis tamen, singulari demandatione superioris & præscriptione contigit, ut frequentissime officio protectoris jurisdictionis autoritas accederet, & nomina aliquando advocatiæ & jurisdictionis pro Synonymis habentur, *in vineis, quas in Advocatia vel jurisdictione Confluentina habere noscuntur*, ap. NIC. HEESIUM *in Manip. Hemmerod. tit. 18. p. 49.* Id quod in iis potissimum advocatiis invaluit, in quibus indecens habebatur

batur personis sacris & clericis rebus civilibus immisceri & criminalium sanguine conspergi, v. *KNICHEN de jur. territ. cap. 4. n. 329.* *HOSPIN. de orig. Monach. P. 4. c. 21.* *PAUR-MEISTER de jurisdictione l. 2. cap. 9. n. 26.* quo exemplo ab urbe Huxariensi & Abbate Corbejensi domino territorii **das Hals-Gericht binnen Hörter Herzog Heinrich den Jüngern und seinen Erben gewähret und gelassen** invenias in formula transactionis ab *Abbate Caspare an. 1547.* conceptæ v. *Gegen-Manifest von Braunschw. contra Münster n. 21. den Erbschutz von Hörter betreffend.*

§. XXXI.

Quum itidem honorarium quod quotannis protectori pro tutela persolvitur, ex ipsa negotii natura non proveniat, quod scilicet, cum honestissimum sit, magnam partem ad beneficia, quorum indoles est, ut gratis præstentur, accedat, ipsa defensio si stricte satis eam æstimare velles, natura sua nihil præter restitutionem impensarum protectori exhibendam injungere videtur. Olim certe plurimæ tutelæ gratuitæ erant & pretium accipientium animis relinquebatur. *Sine lucri secularis exactione* Urbanus II. protectionem cœnobii Hirsgavienfis anno 1095. Comitibus a Cawe, *Et illi qui non pro terreno commodo, sed pro æterna mercede patrocinium suscipiat*, Ruothardus Archiepiscopus Moguntinus Chombergensis Cœnobii curam mandatam refert *MAGER. c. 3. n. 246. qui & cap. 14. n. 185.* sacrorum præcipue locorum advocatis specialibus Imperatorum & Pontificum decretis mercedis exactionem prohibitam evincit. Pacto tamen vel singulari superioris communis constitutione obtinuit, ut ejusmodi annua pensio defensionis causa data, nec danti nec accipienti iniqua videretur & secundum *WEHNER. Pract. Observ.*

serv. voc. **Schüzung, Schutz und Schirm** hodie correlata reputarentur. Non tantum enim per Franconiam, annotante WEHNER *l. c.* sed per omne fere Romanum Imperium usu frequentissimum, ut certa pensio vel in pecunia, vel in fructibus, servitutibus, aliisque emolumentis advocatis decerneretur, quæ nomine annui honorarii, census, præmii, pensionis, juris advocatici, **Vogt-Recht, Schüzung, Schutz und Vorspruch-Geld** &, quis omnia enumeret, venerunt, ut etiam invenias, proprio magistratui subditos in specialem protectionem adsumenti singulare adhuc annum honorarium præter onera civilia constitutum. Hujus æquitas in genere quemadmodum ex opera & impensa protectoris, summa vero & quantitas ex conventionem & sanctione speciali æstimanda est, ita in omnibus advocatiis non unius ejusdemque naturæ quoad solutionem esse consuevit. In aliis enim monasteriis certus equorum pabulo monastico saginandorum numerus decretus, in aliis ubi ad jus dicendum advenirent, ab Abbatibus sumtibus Monasteriorum, comitatu tamen eorum determinato, alebantur, in aliis vero certa pro viatico & itineris sumtibus portio assignabatur. Fodrum itidem venationis tempore pro venatoribus & canibus, **Jägerak, Hundlegen** extorquebatur, & vini quodogue mensura certa, & collibus & cellis vinariis monasticorum, si generoso vino advocatia inclyta esset, pendebatur. Aliquando etiam operæ quædam, ut tributa **Haupt-Recht, Herd-Recht, Steure, Bethe** ut & multa **Frevel**, quatenus ex causis ad Vogtejam spectantibus pro fructibus jurisdictionis reputabantur ipsis honorarii loco concedebantur. welches für ihre Besoldung ein Theil des Landes oder der Stadt-Gefällen, bevorab von denen Bußen und
G
Frevel.

Frevelthaten ihnen überlassen, HEIDER. Bericht von Reichs-Vogthehen. Sic cum Comes Calvvensis sibi posterisque advocatiam in Hirschaugiensi Monasterio reservasset, Henricus IV. anno 1075. edixit, *nullum aliud servitium ius aut beneficium sibi pro hoc recognoscat nisi tertium bannum & consuetudinariam justitiam & legem, quam ceteri advocati in aliis liberis monasteriis habent, super fures, proterviam & censuales, & cetera talia, & illis tribus placitorum diebus in unoquoque Maltrum de frumento, & unum Friskingium & unum siclum de vino & cetera ad hæc pertinentia.* v. TRITHEM. Chron. Hirschaug. ad an. 1064. Feuda quoque & reditus ex illis advocati intuitu concedebantur, ut refert LEZNERVS l. 1. Chron. Das-sel c. 3. Kaiser Ludwig der Fromme als er das Kaiserliche freye Stifft Corwen einweyhen ließ, die drey Häuser Dassel-Neuen-Oder und Fürstenberg mit dem dazu gehörigen Collinger Wald als ein Cassel. Lehn an das Stifft Corwen Gott und St. Vir zu Ehren geopffert und hingegeben, also und dergestalt, daß hinführo der älteste Graf zu Dassel als Schutz-Herr, edler Vogt und Vorsteher die letztbenandten drey Häuser vom Stifft Corwen in die Lehn nehmen sollten, und hat sich darnach hochbemeldter Kaiser an der Grafschafft nichts vorbehalten. Utplurimum tamen ad pretium, quod vocant, eminens, singula redigebantur, quo liquidius dantibus, accipientibus vero certius de bona exsolventium fide singulis annis constaret. Ad pacti quoque legem referas, num salario semel constituto, expensæ in defensione præstita exhibita adhuc singulartiter a cliente sint solvendæ & si pactum taceat, ex ipsa summa salarii & circumstantiis defensionis, quid æquissimum fuerit

fuerit, colligas. Solvendum quoque erit, etiamsi defensio non ex voto protectoris & clientum cesserit, quum non tam conditione victoriæ quam defensionis bona fide, si casus emer-
gat, præstandæ, conventio de salario inita fuerit. Inde etiam si per centum pluresve annos nullus advocatiæ actus exhibi-
tus fuerit, simpliciter promissum, aut si ipse civium, qui antea promiserunt, numerus auctus vel imminutus fuerit idem, quod ab universitate antecedente edictum fuerat, præstandum erit.

§. XXXII.

Quum etiam protegendi munus in se longe honestissi-
mum fuerit habitum, quod nihil gloriosius homini possit di-
ci, quam alium æque hominem factum rectumque conser-
vare, hinc quoque singulares ipsis protectoribus semper ho-
nores decernebantur, digniorem scilicet & primum in seden-
do locum obtinebant, & *honorantias* quasdam uti vocant, ex
munere credito ferebant. Harum nomine *Xenia*, solemnes,
ubi accesserint, vini, fructuum, piscium aliarumque rerum,
quibus advocatio esset instructa, oblationes, ubi res feliciter
gesserint, gratulationes, & si quid adversi contigisset condo-
lentias, aliasque operas reverentiales & obsequiales recipie-
bant, quæ singula moribus singularum advocatarum, &
antiqua consuetudine æstimabantur.

§. XXXIII.

Jus intradæ, quod vocant *das Einreiten*, cum obla-
tione clavium aliquando conjunctum, & *jus aperture*, re-
gulatiter ad superioritatem territorialem pertinent, quum
simpliciter spectata jura hæc præter actum defensionis in-
stituta ad Advocatiam necessaria haud videantur. Ubi vero
per ipsam superioritatem territorialem enatum fuerit pro-
tectionis jus, vel novo pacto ad eam accesserit, aut etiam in

aliis advocatiis pacto speciali adseratur, Patrono non nisi injuste negabitur. Id quod etiam ad problemata de jure munimentorum extruendorum in solo clientum, nec non jure conducendi per civitates clientelares, **Glaide in Dorff und Marck zu geben** adplices. Nec infrequens belli tempore copias castris vel urbibus in clientelam acceptis impositas, ut etiam contra territorii dominum aliquando praesidio misso defensas legas, das Jus protectionis welches das Fürstliche Haus Braunschweig-Lüneburg successivo ordine hergebracht demselben die Macht, so oft nöthig die Völcker in die Stadt Hörter zu legen tribuire, und solcher Schutz auch contra territorii dominum exerciret werden möge, multis exemplis & observantia probat autor des Braunschw. Gegen-Manif. contr. Münster in caus. Hörter p. 24.

§. XXXIV.

Lautiora quandoque jura advocatorum, prater hæc enumerata, in Advocatiis quoque ecclesiasticis fuere. Sive enim patrocinium ecclesiæ jure foundationis & dotationis, sive Imperatorum & superiorum benevola concessione obtinuerint, jus providendi circa bona ecclesiastica ipsis compete-
bat, ut immobilia bonorum ecclesiasticorum sine ipsorum consensu nec alienarentur, nec oppignorarentur, nec ipsorum Abbatum socordia & luxuria corrumpere-
ntur v. LEHMAN. Chron. l. 2. c. 36. imo in politicis negotiis, omne quod ab Abbate sine advocati consensu gerebatur, omnino invalidum erat per notata a PANORMIT. in rubr. de jur. Patroni n. 4. in fin. c. filiis ibi qu. 7. id quod & solemnes in fine ut plurimum instrumentorum adjunctæ formulæ indicant, Mibi N. Abbati placuit una cum fratribus nec non S. Advocati nostri N. consensu v. S. I. V. M. P. E. Chron. l. 5. c. 3.

GRETSE-

GRETSEVS *in not. ad c. 17. de vita & rebus gestis St. Henrici Imperatoris*; præcipue si feudalibus investituris Episcopi vel Abbates aliquid statuere aut homines proprios, quorum numerus insignis in monasteriis erat, manumittere vel lent. v. MAGER. *c. XI. n. 10. seqq.* Ubi vero ipsis iurandum esset, *Henrici Sancti constitutio rit. de Advocatis in legib. Longobard.* habebatur, ut nec Episcopus, nec Presbyteri, nec cujuscunque ordinis clericus non Abbas, non aliquis monachus vel sanctimonialis in quacunque controversia siue criminali siue civili iusjurandum qualibet ratione compellatur subire, sed advocatis suis propriis & idoneis hoc officium debeat delegare.

§. XXXV.

Sublimius adhuc Advocatiæ jus dixeris ecclesiasticæ, quod in ipsa prælatorum electione & depositione advocatorum consensus adhibitus fuerit, quale illustre exemplum HARTMANN. *in Annal. Eremit. cænob. ad a. 1142.* de Rudolpho Comite Rappersuilensi in abbate constituendo monasterii Einsiedeln memorat aliaque exempla CRVS. *Annalib. Suevic. l. 11. p. 2. c. 13. p. 483.* TRITHEM. *in Chron. Hirschgav. p. 88.* & SPANGENBERG. *Chron. Henneb. l. 1. c. 39.* recensent. Quum enim Imperatorum olim muneris iurisque esset episcopos aliosque præsules eligere WALTRAM. *libr. singulari de investitura Episcoporum. ap. Schardium* per vicarios suos in cœnobiis tale jus exercuisse verosimile videtur & ipse certe Carolus M. v. l. 4. *Annal. Avent.* & post eum Otto M. celeberrima illa Constitutione Ottoniana d. a. 963. uterque vero Sedis Romanæ & ecclesiæ advocatus jura constituendorum Pontificum, quos vellent, strenue exercebant, & paritate exempli minores advocatos minores quoque posse præsules constituere, arguebant. Corrigebant quo-

que perversos Ecclesiasticorum sibi commissorum mores, & cum Ludovicus Pius pariter & Sigismundus de restituenda ea, quæ collapsa fuerat, disciplina consilia haberent, Minoritarum ordo a Gregorio IX. singulari privilegio obtinuit, *ne quis protectorum eum gubernare aut corrigere tentet, nisi vel a Papæ & Ecclesiæ Romanæ obedientia deficiat vel in fide vacillet, aut Regulam non servet* v. HOSPINIAN. *de orig. & progress. Monach. l. 6. c. 12. p. 244.* quod in hoc ordine (jure an non de jure factum sit parum refert,) singulariter statutum argumento utique fuit in reliquis ordinibus ejusmodi correctionis speciem obtinuisse. Quum vero jure deinde Canonico Protectoribus laicis omnis potestas eligendi aut electioni se immiscendi præcideretur. *c. 1. 2. 3. 5. c. omnis electio dist. 63.* ejusdem quoque dispositione contigit *si quis c. 16. qu. 7. ut qui Laicus dispositionem rerum, seu possessionem Ecclesiasticarum sibi vendicaverit sacrilegus judicaretur*, quæ Juris Canonici sanctiones sicuti ab antiqua Ecclesiæ facie & prima origine aberrant, ex falsa vero hypothesis fluunt, ac si indignum munere Clericorum & profanum haberetur rebus Sacris & personis secularem præfici, Protestantes non aliter obligant quam quatenus vel easdem dispositiones receperunt, vel pacto speciali juri hac in re propria renunciarunt.

§. XXXVI.

Quoad jus denique substituendi alios Advocatos, transferendæ, donandæ, vel alienandæ advocatiæ varia exempla subinde prostant. Invenias enim alibi invitis clientibus aut ignorantibus subadvocatos substituere non licuisse CRVS. *Annal. Suevic. l. 8. P. 2. c. 2. p. 245.* TRITHEM. *in Chron. Hirschgav. p. 89. & Spanhem. p. 308.* SPANGENBERG. *Chron. Henneberg. l. 1. c. 39.* cum contra
BRVSCHIVS

BRVSCHIVS *in descript. Monaster. Zuviefeltach* varia Archiducum Austriae exempla contrarium probantia adducat. Verum enimvero cum in eligendo protectore, praecipue vero conventionali & eo, qui a communi superiore constituebatur, qualitates potentiae, virtutis, rei militaris peritiae, prudentiae, auctoritatis, vicinitatis & juvandi voluntatis attenderentur, unius quasi personae industria electa alterius in ejus locum substitutio de jure & regulariter fieri non videtur, nisi hac quoque lege clientes alterius fidei se dedecrint, aut superiores constituentes permiserint, vel etiam utriusque advocati & clientis consensus accesserit, aut ad modum subditorum, quibus magistratus subalternus ex jurisdictione propria, non demandata, defensor dari possit se habuerint. Quibus etiam casibus modo memoratis emergentibus donatione, venditione & alia qua vis cessione plene in alios transferri poterit.

§. XXXVII.

Sed quae omnium rerum & institutorum vicissitudo esse consuevit, ut rerum innocentissimarum naturam in abusum vertant homines, ipsorum quoque advocatorum jura in alium plane, quam quo coeperunt finem degenerare effecit. Primum enim ad Principatum gradum advocatiis paratum HYPPOLITVS a COLLIBVS *in princ. c. 34.* jam observavit, & Sequanos ab Ariovisto, Anglos a Saxonibus, Toulum & Verodunum a Gallis, plurimosque alios Principes in protectionem receptos a Turcis auxilii specie subjugatos rerum monumenta omni tempore loquuntur.

Tuta frequensque via est per amici fallere nomen, & Romani CICERONE affirmante sociis defendendis terrarum omnium potiti sunt. Modo enim contra magistratum

stratum protectionis specie ubi iustissima mulctandi causa suberat, subditos defensos legas, modo plura, quam par erat, jura eodem prætextu in jure dicendo adserta, modo in privatam utilitatem tutelæ jus versum deprehendas, & ap. SAGITTAR. in *Histor. Halberstad.* §. 53. Meinardus Episcopus queritur, *Advocatos crudelissimam tyrannidem exercere ita ut Ecclesiæ non amplius simplicem censum obtinere queant de bonis suis.* conf. BROW. *Antiqu. Fuld.* l. 3. c. 15. 17. qui etiam l. 14. *Annal. Trevir. ad a. 1139.* *advocationis munus telum acerrimum id temporis adversus ecclesiasticam libertatem vocat,* imo pretium a clientibus sæpius solutum, non tam ut ab hostilibus quam ipsius Patroni molestiis tuti essent, legimus.

§. XXXVIII.

Officiis protectorum *jura clientum*, juribus vero *advocatorum officia deditiorum* respondent, eoque facilius utriusque generis commemorari possunt, quo plenius officia & jura protectorum in §. antecedentibus delineavimus. Debetur ergo ipsis ab advocatis protectio, qualem supra recensuimus & quam primarium finem hujus societatis adseruimus. Ad hanc vero omnia reliqua jura clientum redeunt, & satis tuto a defensione contra vim injustam argumentari licet, quod ipsis protectoribus fas non sit eorum jura impugnare, quorum protegendorum causa sunt admoti. Quemadmodum vero respublicæ in aliorum clientelam se suæque omnia foedere inæquali committentes nequaquam majestatem amittunt, optime illud annotante GROTIUS de *J. B. & P. l. 1. c. 3.* §. 21. 22. 23. ita regulariter quoque civitates Germaniæ & bona ecclesiastica curæ Advocatorum commissa, nisi aliud pacto convenerit, libertatis nullam, modo eam habuerint tempore deditionis, jactu-

ram

ram faciunt. Non enim amittendæ sed illibatæ retinendæ libertatis causa protectionem susceperunt, & si ad certa saltem, defensionis eo promptius perficiendæ causa, capita semet obligarint, in non expressis liberos haberi intendunt. Nec juramento quidem, quod non nullis solemne, clientelari superioritatem protectori concedunt, cum illud nec homagium, nec fidelitatis, sed ut loqui amant familiaritatis sit, & mutux firmandæ amicitix. Aliter tamen se res habebit, si præter protectionem singulariter promissam adhuc majestatem advocati comiter colendam habeant, id quod in singularibus quibusdam advocatiis, **da sie zu Land und Erbhuldigungs-Pflicht verbunden**, observante *KNICHEN. de jure territor. c. 4. n. 413.* præcipue vero in Judæis & illis clientibus contingit, qui diverso respectu & clientes & subditi existunt.

§. XXXIX.

Contra vero obligati habentur obligatione generali ad ea omnia quæ defensionis perficiendæ media necessaria morali existimatione haberi possunt, & obligatione speciali ad ea, quæ vel lege communis superioris, vel pacto ipsis edicuntur. Prioris obligationis ambitus, quum ex ante dictis jam clarior appareat, non tam sollicitè hic iterum repetendus, & posterioris contenta, quum mirum in modum varient, & iisdem fontibus, quos iurium advocatiorum supra memoravimus, haurienda sunt. Officio igitur utriusque satisfaciant necessum est, ne ipsi quoque protectores, si

H

clien-

clientes pactum temeraverint, hoc prætextu sua auxilia declinent. *DIONYSIUS* certe *HALICARNASSAEUS* l. 2. *Antiquit. Roman. utilissimum Reipublicæ, antiquissimum Romuli institutum extitisse, refert, quo per multas ætates permansissent mutua Patronorum & clientum officia, haud secus quam cognatæ necessitudines, posteris per manus tradita.* Sanctos ergo & inviolabiles Protectores habebunt, nec in jus temere vocabunt quod ejusmodi actus etiam secundum tradita Juris Justiniani parum honori patronis debito respondeat. Sane enim si personæ, quibus reverentia præstanda est, sine jussu Prætoris in jus vocari non poterant, l. 2. C. de in Jus vocando, nec Vasallo Dominum sine veniæ petitione postulare secundum DD. sententiam, integrum erat, idem quoque ne debita reverentia convellatur, de Advocato conveniendo statuendum fuerit. Multominus clientes hostibus advocati se jungent, aut illos recipient, ut in Advocatia quondam Haxariensi cives hujus urbis, daß sie Herzog Heinrich des jüngern Feinde eingenommen, behaußet, beherberget, und ihnen sonst mit Worten und Wercken Hülffe, Steuer und Vorschub gethan, a proprio domino territorii Abbate Corbejensi ad multam trium millium thalerorum Advocato exsolvendam coacti fuerint, v. transactionem in Herzog Rudolph August Gegen-Manifest wider Münster den Erbschutz von Hörter betreffend n. 21. Fidem vero quam aliquando jurato dant, ubi moris fuerit, juramento firment. Aurum advocatitium, quod pro-

promiserunt, eo promptius solvant, quo certius auxilii præmium sibi pollicentur, & nisi annum illud impensas in defensionem factas in se contineat, sumtus ipsorum gratia erogatos restituant. Quemadmodum vero onera regulariter magis restringenda, quam amplianda sunt, ita de officiis exhibendæ Albergariæ, fodri, sequelæ, pensionis pro jure emigrandi & ejusmodi aliis, quæ imperium arguunt, ex speciali advocatiæ constitutione pronunciandum erit. Illud adhuc disquiritur, an clientes protectori ad mutuum auxilium necessitate urgente sint obligati, id quod itidem ex natura pacti advocatitii dijudicaverim. Quodsi enim unilaterale fuit, qualia præsumuntur, quæ salarium annuum pro defensione pendunt, minime obligatos dixeris; si vero bilaterale extiterit, aut jus sequelæ expresse sit concessum, reciproca auxilii promissio utique clientes obligabit. Nec inane erit, quod exemplo *liberti l. 5. §. 18. ff. de liber. agnosc.* & clarius juris Canonici dispositione probant *cap. 25. X. de jur. Patron.* advocato singulari calamitate oppresso alimenta decernenda. Erunt vero hoc sensu & juris significatu alimenta non tantum, quæ ad famem pellendam, sed & omnia quæ ad vitam commodiorem reddendam necessaria sunt, quæve intuitu advocati, satis rempublicam urgentibus, latius extendenda, & *zur gemeinen Mitleidenheit* referenda sunt.

§. XL.

Solvuntur denique ipsæ advocatitiæ societates iisdem modis quibus cœpere, & quibus omnia pacta solvi ex Jurisprudencia universalis constat. Ubi enim arbitrio communis superioris mandata fuerit, aut ad tempus, quo elapso revocari possit, aut hæreditario jure perpetua concessa est. Si prius contigerit, quandoque superiori communi visum fuerit, repeti potest, si posterius non nisi justa de causa, admissio scilicet ab Advocato, facto, officio quod incumberebat, contrario, aut ad Feloniæ crimen accedente. *Es ist dem Königlischen Amte zugefüget worden, die Advocaten in Stiftern und Clöstern bey ungehörlichen Verhalten, Ubergrieff und Verbrechen wieder abzuschaffen, v. LEHMAN. Chron. Spir. l. 2. c. 36.* Quodsi pacto inter utrumque contrahentem firmata fuerit, illis modis rumpitur, quibus alia pacta obligandi vim amittunt. Conditione enim, qua Advocatia inita erat, cessante, ipsa quoque cessabit, & si satisfactum fuerit singulari defensione, singularis quoque advocatia & ad tempus saltem sancita desinit. Delegatione quoque eandem in alium transferri, atque adeo in priori cessare dicas, si modo illa delegatio licitis artibus facta fuerit. Perfidia jure protegendæ excidet, si vocatus indefensos reliquerit, spoliet, libertatem corrumpat, vel Episcopum aliumve Ecclesiæ susceptæ clericum dolo malo interficere præsumserit, *v. c. 12. X. de pœnis*, ut Burcardus II. Halberstadiensis funda-

fundator cœnobii Huysbergenſis permiferit *induftriæ* Abbatis, ut ſi *Advocatus* aliter quam decet agens loco *incommodus* extiterit, *Epifcopi* ſui & aliorum Dei amicorum auxilio, illo remoto autoritate *Apoſtolica*, idoneum alium ſubſtituat v. tabulas ap. PAULIN. de *Advocat. Monast.* Quæ cum perfidia tamen ille caſus non confundendus, quo per longiſſimum tempus, non tam perfidia quam ſaci benignitate, quæ clientes etiam ſine aliorum extraordinaria deſenſione ſervavit, omnis defendendi occaſio ſubtracta fuit. Contra vero ſi clientes honorarium non exſolverint, aut alio modo pacto non ſteterint, idem jus protectori, quod clientibus, competet. Unius quoque conſenſu ex contrahentibus conventionalem advocatiam exui poſſe, tum natura reliquarum ſocietatum, quæ ſocium invitum in ſocietate retinere diſſuadet, tum vero beneficii indoles, cui quilibet renunciare poteſt, evincit. Præſupponit tamen hæc ſolvendæ ſocietatis ratio conventionem antecedentem, & illius quidem tenoris, ut juri renunciandi & diſcedendi ex ſocietate non ſit renunciatum. Multo magis adhuc utriusque conſtituentis accedente conſenſu ſolvi poſſe conſtabit, cum Abbas *Ursbergenſis* jam ad an. 1109. pacti meminerit inter Henricum V. & Paſchalem II. de inveſtitura laica ſecundum quod Imperatori reddi debeant ducatus, *Marchiæ*, Comitatus, *Advocatiæ*, & cætera regalia. Ferendi ſcilicet ejusmodi proviſoris perſaſi Abbates aliquando pretio ſoluto ab officiis clientelariis ſe liberarunt, uti Monasterium *Walckried* an. 1229. pro *Advocatiâ*, quam comites *Hohenſteinii* ab imperio

in feudo habebant, ipsis numeravit 36. marcas argenti *ap. ECKSTORM. in Chron. Walckried. pag. 91.* & Rudolphus Fabariensis Abbas advocatiam sui monasterii ab Alberto Barone de Saxen pro 250. marcis emit, quam emtionem Fridericus II. adprobavit *ap. BRUSCH. Chronol. Monaster. pag. 52.* Interdum etiam ipsi advocati muneris abusum perspicientes ad exemplum Sigfridi comitis de Blanckenburg Advocatiam Huybergensem resignantis, cujus tabulas memoratu dignissimas *ap. PAULIN. de Advocat. Monasticis pag. 18.* invenias, munere suo sponte discedebant, *ut suæ salutis consulerent*, quo etiam referas Fridericum Admorsum ann. 1306. Abbatem in Porta liberasse ab Advocatis & Subadvocatis *ap. PERTUCH. Chron. Portense cap. 2.* Mutatione vero status idem jus in protectore perire potest, si superioritas territorialis vel etiam alia dignitas, cujus intuitu advocatiam sibi vindicabat, amittatur, vel modo alienandi licito in alium transferatur, & ipsa rei quoque mutatio intercessisse præsumitur, si ea jure protectionis in jus imperii transeat alioque titulo dein possideatur. Quamvis vero ex communi Pontificiorum doctrina, si hæreticus protector evadat, jure suo excidat per *c. cum secundum 6to de hæret.* exin tamen ad privationem juris argumentari non licet si religionem in imperio receptam amplectatur. *v. PAC. Relig. §. Es soll auch kein Standt.* Quandoque etiam interitu mandantis si magis ejus intuitu quam successorum aut totius Reipublicæ und wegen des Heil. Römischen Reichs
quæ

quæ scilicet non moritur, sit fundata, itidem exspirabit Advocatio. Morte enim mandantis regulariter exspirat mandatum §. II. *J. de mand.* & vicariatus concessus ad hæredes non transit *l. 26. pr. ff. mand.* Nec non ubi ipse protector, si personalis fuerit; aut aliquot ejus generationes, si ad eas restricta sit, aut omnis familia defecerit, ubi hæreditaria existerit. Interitu rei creditæ bellica calamitate, inundatione, incendio, terræ motu & destructo principali, destruitur accessorium. *l. 21. ff. qu. mod. ususfr. amitt.* Hinc si vel monasterium commissum destruat, vel Ecclesia credita cum alia majori per modum accessorii habili modo uniatur, idem obtinebit. Quemadmodum enim feuda hunc in modum interire *arg. §. fin. J. de usufr. l. penult. C. de usufr. W E S E N B E C. de feud. cap. 15. num. 2.* tradit, & Ecclesia destructa Canonici desinunt, *cap. 2. X. de novi op. nunciat.* ita pari ratione advocatias perire non præter rem quis dixerit. De novo tamen legitime condita re, cujus intuitu competebat advocatia, jure quasi postliminii ipsum advocatitium jus redit, id quod etiam manere intelligitur, si non desierit sed in alium locum forsitan translatus sit collegium. *vid. MOD. PISTOR. T. I. cons. 43. n. 4.* Præscriptione denique cum acquisitæ fuerint tutelæ, eadem iterum amittuntur, si scilicet protector, nec defensionis præstationem exhibuerit, nec aliis forsitan signis jus sibi competens asseruerit. In qua tamen præscriptione ex hujus juris præscribendi natura & jure Gentium notandum longissimi temporis præsumi, quod contra illam, quæ quadraginta

draginta aut etiam centum annorum esset, probabilius
forsitan excipi posset, deficiente defendendi aut actum
protectorium suscipiendi occasione, ipsum
quoque animum deferendæ advocatiæ
defecisse.

S. D. G.

Privi-

18.

Priuilegium siue Concessio Conservatorii super bonis, rebus et causis Vniuersitatis Lipsiensis et Scholarium per Alexandrum Quintum Pontificem.

Alexander Epus seruus seruorum Dei, Venerabili Fratri Ep^o Merseburgen^s & dilectis filiis Merseburgen^s ac Numburgen^s Ecclesiarum Decanis Salutem & apostolicam benedictionem. Dum attentæ considerationis indagine perscrutamur Quod per lraꝝ studia cooperante illo a quo oium charismatum dona manant viri efficiuntur scientiis eruditi per quos æquum ab iniquo discernitur erudiuntur rudes peruecti ad altiora, concresecunt, & fides catholica roboratur libenter non solum loca ubi huiusmodi pollent studia; Sed etiam studentes in eis specialis defensionis munimine ac gratiis & libertatibus honoramus. Sane pro parte dilectorum filiorum Vniuersoꝝ Doct^orum Mg^oroꝝ & scholarium studii opidi Liptzen Merseburgen^s dioc^e nuper per nos erecti conquestione percepimus, quod nonnulli Archiepi Epi nec non alii Ecclesiaru^m prælati et clerici ac ecclesiasticæ personæ tam religiosæ q̃; seculares nec non Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, milites et laici Communia Ciuitates Vniuersitates opidorum, castrorum, villarum, et aliorum locorum, Et aliæ singulares personæ Ciuitates et dioc^e et aliarum partium diuersarum occuparunt et occupari fecerunt Castra villas et alia loca terras domos possessiones Fura et Iurisdictiones, nec non fructus census redditu^m et prouentus Vniuersitat^e dicti studii, Et nonnulla alia bona mobilia et immobilia, spiritualia et temporalia, ad Doctores, Magistros et scholares prædictos spectantia, et ea detinent indebite occupata seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium vel fauorem, Nonnulli etiam Ciuitatis dioc^e et partium prædictarum, qui nomen domini in vacuum recipere non formidant Eisdem Doct^oribus Magistris et Scholaribus super prædict^e Castris villis et locis aliis terris, domibus possessionibus Furibus et Iurisdictionibus

I

81
dictionibus fructibus Censibus redditibus et prouentibus eorundem et quibuscunq; aliis bonis mobilibus et immobilibus spiritalibus et temporalibus et aliis rebus, ad eosdem Doctores Magistros et scholares spectantibus multiplices molestias et iniurias inferunt et iacturas Quare dicti Doctores Magistri et scholares nobis humiliter supplicarunt cum eisdem reddatx valde difficile pro singulis querelis ad sedem aplicam habere recursum prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Nos igitur aduersus occupatores, detentores præsumptores molestatores et iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem, Doctoribus Mgris et scholaribus remedio subuenire per quod ipsorum compefcatur temeritas et aliis aditus committendi similia præcludatur, Discretioni vestræ per aplice scripte mandamus, Quatinus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel per aliu seu alios eciam si sint extra loca in quibus estis deputati Conseruatores et Iudices præfatis Doctoribus et Mgris scholaribusq; qui sunt et illis eciam qui erunt pro tempore ibidem efficace defensionis præsidio assistentes non permittentes eosdem superbiis et quibuslibet aliis bonis et Furibus ad Doctores Magistros et Scholares prædictos spectantibus ab eisdem uel quibusuis aliis indebite molestari vel eis grauamina seu damna vel iniurias irrogari facturi dictæ Doctoribus Mgris et scholaribus cum ab eis vel procuratoribus suis aut eorum aliquo fueritis requisiti, De prædictis et aliis personis quibuslibet superstitione huiusmodi Castrorum, villarum Terrarum & aliorum locorum Iurisdictionum, Furium et bonorum mobilium et immobilium reddituum quoq; ac proventuum et aliorum quorumcunq; bonorum, Nec non de quibuslibet molestiis iniuriis atque damnis præsentibus et futuris In illis videlicet quæ Iudicialem requirunt indaginem summarie de plano sine strepitu et figura Iudicii in aliis vero prout qualitas ipsorum exegerit Iusticiæ complementum

mentum, Occupatores seu detentores præsumptores molestatores
et Iniuriatores huiusmodi Nec non contradictores quoslibet et
rebelles, cuiuscunque dignitatis status ordinis vel conditionis
extiterint quandocumque et quocienscunque expedierit, Auctoritate
nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita com-
pescendo inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.
Non obstant tam felice recordationis Bonifacii papæ Octavi præ-
decessoris nostri in quibus cauetur, Ne aliquis extra suam ciui-
tatem et diocē nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra
vnam dietam a fine suæ diocē ad Iudicium euocetur Seu ne Ju-
dices et Conservatores a sede deputati prædicta extra ciuitatem
et diocē in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere
sive alii vel aliis vices suas committere aut aliquos ultra vnam
dietam a fine diocē eorundem trahere præsumat, Dummodo
ultra duas dietas aliquis auctoritate præsentium non trabatur.
Seu quod de aliis quibus de manifestis injuriis et molestiis quæ iudicia-
lem requirunt indaginem poenis in vos si secus egerint et in id
procurantes adiectis Conservatores se nullatenus intromittant,
quibus aliis quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris,
Roman pontificibus tam de Iudicibus de delegatis et Confirmato-
ribus quibus personis ultra certum numerum ad Iudicium non vocan-
dis aut aliis editis quæ vestræ possint in hac parte Iurisdictioni
aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare, Seu
si aliquibus comuniter vel diuisim a prædicta sede sit indultum
quod excommunicari suspendi vel interdici seu extra vel ultra
certa loca ad Iudicium euocari non possunt per lras aplicas non
facientes plena et expressam ac de verbo ad verbum de indulto
huiusmodi et eorum personis locis ordinibus et nominibus propriis men-
tionem et qualibet alia indulgentia dictæ sedis generali vel speciali cu-
iuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel tota-
liter non insertam uestre Iurisdictionis expletio in hac parte valeat

quomodolibet impediri, Et de qua cuiusq; toto tenore, de verbo ad
verbum nris lris habenda sit mentio specialis. Ceterum volumus
et apostolica auctoritate decernimus qd quilibet vestrum prosequi
valeat articulum eciam per alium inchoatum quamvis idem in-
choan nullo fuerit impedimento canonico præpeditus. Quodq; a date
præsentium sit vobis et unicuiq; vestrum in præmissis omnibus re-
eorum singulis ceptis et non ceptis præsentibus et futuris perpetua
potestas et iurisdictio attributa ut eo vigore eaq; firmitate possitis
in pmissis omnibus ceptis et non ceptis præsentibus et futuris Et pro
pdictis procedere ac si prædicta omnia et singula coram vobis cepta
fuissent, Et Iurisdictio vra et cuiuslibet vestrum in prædictis omni-
bus et singulis per citationem vel modum alium perpetua legit-
timum extitisset Constitutione prædicta super Conservatoribus et
alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Dabę. Pistojii XIII. Kl. Januarij
pontificatus nostri anno primo.

Leonis

19.

Leonis decimi recens Conservatorium & privilegia
de bonis studentium ab Intestato atque
Lacticiis.

Leo epus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.
In supremæ dignitatis specula licet immeriti disponente do-
mino constituti dignum censem et debitum ut personis litera-
rum studiis iussistentibus per quas diuini nominis cultus protendi-
tur, iusticia colitur et tam publicæq; priuata res utiliter agi-
tur, fauores gratiosos et oportuna commoditatis auxilia libera-
liter impendamus, Sane pro parte dilectorum filiorum Vni-
versorum Doctorum Mgrorum et scholarium Vniuersitatis studii
generalis oppidi Liptzk Merseburgen diocesis nobis nuper exhi-
bita petitio continebat, quod licet Eps Merseburgen loci Ordina-
rius et Merseburgen ac Numburgen Ecclesiarum Decani pro
tempore existentes Conseruatores contra inferentes eisdem Do-
ctoribus Magris et scholaribus in rebus et bonis suis ac privilegijs
eis concessis molestias vel iacturas per lras apostolicæ sedis de-
putati existant, nihilo minus dicti Conseruatores ac Præpositus
sancti Thomæ dicti opidi similiter pro tempore existens ab eis
deputatus Subconseruator, multotiens contra Nobiles et potentes
illarum partium timentes illorum inimicitias ac potentiam
procedere recusant propter quod personæ ipsius Vniuersitatis
sepius coram illis iusticiæ complementum consequi et eorum cau-
sas prosequi nequeunt nonnunq; magna incommoda patiuntur.
Verum si perpetuo statueretur et ordinaretur quod ipsi Docto-
res Magri et scolares vnum Doctorem ex eorum gremio qui
eandem Facultatem haberet, quam dictus Subconseruator ha-
ber eligere possent coram illo eorum causas præsertim contra di-
ctos Nobiles et potentes commodius prosequi et iusticiam consequi
posse sperarent. Quare pro parte Doctorum Mgrorum et scola-

rium prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut quod ipsi
vnum Doctorem ex eorum gremio qui eandem Facultatem ha-
beat quam dictus Subconseruator habet eligere possint, statuere
et ordinare ac alias in præmissis oportune prouidere de benigni-
tate apostolica dignaremur. Nos igitur qui literarum stu-
dijs vocantibus apostolici fauoris præsidium libenter impendi-
mus, Doctores Magistros et scolares præfatos ac eorum singu-
los a quibuscumque excommunicationis suspensionis et Interdicti alijsq;
Ecclesiasticæ sententijs censuris et pœnis a Jure vel ab homine
quauis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodati
existant ad effectum præsentium damtaxat consequendum harum
serie absoluentes et absolutos fore censentes. Huiusmodi sup-
plicationibus inclinati auctoritate apostolica tenore præsentium sta-
tuimus et ordinamus qd de cætero perpetuis futuris tempori-
bus, Doctores Magistri et scolares Vniuersitatis huiusmodi nunc et
pro tempore existentes vnum Doctorem ex eorum gremio etiam
si tempore electionis de eo factæ in dicto oppido non resideat, sed
ubicunq; pro tempore habitauerit qui eandem facultatem quam
habet dictus Subconseruator habeat. Etiam si in dignitate eccle-
siastica constitutus non sit, Jurisdictionem exercere ac quoscunq;
debitores personarum Vniuersitatis huiusmodi ex quibuscunq; lo-
cis eciam vsq; ad tres dietas inclusiue trahere possit, Ita ta-
men quod propterea dictus Subconseruator reuocatus non censea-
tur, sed eiusdem Subconseruatorem vel alium Doctorem ad effe-
ctum Iustitiæ consequendæ eligendi in optione ipsorum Doctorum
Magistrorum et Scolarum existat eligere ac omnia bona mobilia do-
ctorum Magistrorum et Scolarum inibi actis studentium eciam be-
neficia Ecclesiastica in Ciuitate et dicta diocesi Merseburgen obti-
nentium ab intestato decedentium apprehendere et in pios ac
alios licitos usus conuertere Ordinarij loci et cuiuscumque alterius
licentia super hos minime requisita, quodq; ipsi Doctores Magistri
et

et Scholares ad nullius instantiam etiam prætectu quorūcūq;
priuilegiarū apostolicarū etiam alijs Vniuersitatib; studiorū ge-
neralium pro tempore concessorum extra dictū opidum trahi
sed coram eorum et ipsius Vniuersitatis Rectore pro tempore exi-
stente dumtaxat coram quo quibuscūq; de eis conquerentib; in
iusticia respondeant conueniri possint & debeant nec coram quo-
uis alio Iudice nisi in euentum denegatæ Iustitiæ in iustitia re-
spondere teneantur, districtius inhibentes eidem Ordinario sub
Interdicti ingressus Ecclesiæ et quibuscūq; alijs personis quauis
auctoritate fungentibus sub Excommunicationis latæ sententiæ
pœna, ne se de dictis bonis quouis modo intromittant. Et in-
super Singulis Doctoribus dictæ Vniuersitatis in Legibus pro
tempore legentibus eligendi Decem ingros seu alios scholares per-
sanatus habentes qui sub eis leges audire ac in illis studere, nec
non cum sicut Doctores Mgri et Scholares præfati asserunt in
partibus illis oliuæ non crescant et oleum oliuarum inibi rarum
sit, omnibus et singulis personis dictæ Vniuersitatis inibi actua-
liter pro tempore studentib; eorumq; hospitibus vt singulis Qua-
dragesimalibus et alijs anni diebus et temporib; quibus esus
lacticiniorum est prohibitus, præterq; in Maiori Ebdomada ouis
butiro caseis et alijs lacticinijs absq; conscientie scrupulo libere
et licite vesci possint auctoritate et tenore prædictæ facultatem con-
cedimus et pariter indulgemus. Non obstantibus fœlicis recor-
dationis Bonifacii pp VIII. prædecessoris nostri qua cauetur ne
quis extra suam Ciuitatem et diocē nisi in certis exceptis casi-
bus et in illis ultra vnā dietam a fine suæ diocē ad Iudicium euo-
cetur. Seu ne Iudices et Conseruatores a sede apostolica deputati ex-
tra Ciuitatem et diocē in quibus deputati fuerint contra quoscūq;
procedere aut alij vel alijs vices suas committere præsumant et
de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres
dietas aliquis auctoritate pntium non trahatur, et quibuscūq;
alijs

aliis apostolicis ac in prouincialibus et Synodalibus Conciliis editis generalibus vel spetialibus constitutionibus et ordinationibus ceterisque contrariis quibuscunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis concessionis et indulti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apolorum eius se nouerit incursurum. Datæ. Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo decimo nono. Quarto Non. Aprilis pontificatus nostri anno septimo.

Jo. Camillottus Cfs Regis

Jo. Asadri.

F. Sandt.

L. Maximus.

Cl. de Castillo.

Rechenberg, Karl Otto,

De advocatis et advocatiis Germanicis

Lipsia 1743

4 Diss. 3467,29

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10965681-6

VD18 15064336-001